Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2006

I. Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2006

Poročilo o delu Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2006

II. Poročilo o delu Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2006

AZN
Agencija za zavarovalni nadzor

Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2006

I. Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2006

Poročilo o delu Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2006

II. Poročilo o delu agencije za zavarovalni nadzor za leto 2006

AZN
Agencija za zavarovalni nadzor

Kazalo

Uvodna beseda in povzetek

Uvod **v**
Razvoj zavarovalnega trga in obvladovanje tveganj **v**
Delo Agencije za zavarovalni nadzor **vii**

1. Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2006

1. Uvod **3**
2. Zakonodajni okvir **3**
2.1. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar) in podzakonski predpisi, ki izhajajo iz Zakona o zavarovalništvu **3**
2.2. Drugi zakoni, pomembni za poslovanje zavarovalnic **4**
2.2.1. *Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP)* **4**
2.2.2. *Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)* **5**
2.2.3. *Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1)* **6**
2.2.4. *Zakon o finančnih konglomeratih (ZFK)* **6**
3. Zavarovalnice **6**
3.1. Struktura zavarovalnega trga glede na vrste in osnovne oblike zavarovanj **6**
3.2. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže zavarovalnic **11**
3.3. Zavarovalnice iz držav članic EU, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle in primerjava z drugimi državami **13**
3.4. Izidi poslovanja **15**
3.4.1. *Izidi poslovanja zavarovalnic* **15**
3.4.2. *Izidi poslovanja pozavarovalnic* **18**
3.5. Bilance stanja **19**
3.5.1. *Bilance stanja zavarovalnic* **19**
3.5.2. *Bilance stanja pozavarovalnic* **22**
3.6. Kazalci poslovanja **22**
3.7. Zavarovalno-tehnične rezervacije **24**
3.8. Naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov **26**
3.9. Kapitalska ustreznost **31**
4. Pokojninske družbe **33**
4.1. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže pokojninskih družb **33**
4.2. Izidi poslovanja **34**
4.3. Bilance stanja **35**
4.4. Kazalci poslovanja **36**
4.5. Matematične rezervacije **37**
4.6. Naložbe **37**
4.7. Kapitalska ustreznost **39**
5. Druge družbe, ki se ukvarjajo z zavarovalnimi posli **39**
6. Sklep **40**

Kazalo

2. Poročilo o delu Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2006

1. Uvod **3**
2. Notranja organizacija in financiranje Agencije za zavarovalni nadzor v letu 2006 **3**
2.1. Notranja organizacija in podatki o zaposlenih **3**
2.2. Financiranje **5**
3. Delo Agencije za zavarovalni nadzor v letu 2006 **6**
3.1. Delo na zakonodajnem področju **6**
3.1.1. *Izdaja novih ter sprejem sprememb in dopolnitev obstoječih podzakonskih predpisov* **6**
3.1.2. *Sodelovanje pri pripravi sprememb in dopolnitev Zakona o zavarovalništvu* **7**
3.1.3. *Sodelovanje pri pripravi Zakona o finančnih konglomeratih in pozakonskih predpisov na njegovi podlagi* **7**
3.2. Dovoljenja in soglasja **8**
3.3. Izvajanje nadzora nad poslovanjem zavarovalnic **9**
3.3.1. *Preverjanje poročil in obvestil* **9**
3.3.2. *Pregledi poslovanja* **10**
3.3.3. *Izrekanje ukrepov nadzora* **10**
3.4. Sodelovanje z domačimi in tujimi nadzornimi organi in institucijami **11**
3.4.1. *Odbor evropskih zavarovalnih in pokojninskih nadzornikov - CEIOPS* **11**
3.5. Ostalo delo Agencije za zavarovalni nadzor **13**

Uvodna beseda in povzetek

Uvod

Dve tretjini finančnega napajanja kapitalskih trgov v razvitem svetu izvira iz zavarovalniških in pokojninskih sredstev oziroma skladov. To so hkrati najdolgoročnejša sredstva v narodnem gospodarstvu, z običajno ročnostjo nad 10 let. Tudi v Sloveniji hitro raste pomen tako zavarovalnih premij kot naložb iz zavarovalnih premij, vendar še nismo dosegli povprečja evropske udeležbe v BDP.

Na žalost se bodo morali ti letni prirasti dragocenih dolgoročnih sredstev zaradi pomanjkanja dolgoročnih investicijsko-kreditnih instrumentov (različne vrste obveznic, tudi hipotekarnih in drugih jamstvenih instrumentov), ki pesti tako slovenskega kot mnoge druge finančne trge, nalagati izven Slovenije, s čimer bo Slovenija izgubila potencial lastnega varčevanja za pospeševanje domačih investicij in zaposlovanja.

Za zavarovalništvo Slovenije so še vedno značilne kompozitne zavarovalnice, kar pomeni, da zavarovalnica kot ena pravna oseba lahko opravlja posle premoženjskega in življenjskega zavarovanja. Kompozitnih je sedem od trinajstih zavarovalnic. S tem je Slovenija v manjšini tistih držav članic Evropske unije, v katerih še obstajajo tovrstne zavarovalnice. Nadalje Slovenija sodi med tiste države članice Evropske unije, v katerih prevladuje domače lastništvo, saj je še osem zavarovalnic, oziroma dobrih 90 % celotnega zavarovalnega trga, v večinski domači lasti.

Članstvo v Evropski uniji prinaša Sloveniji poleg pravic tudi precejšnje obveznosti na vseh finančnih področjih, tako tudi v zavarovalništvu. V slovensko zavarovalno zakonodajo in prakso je Slovenija morala prenesti širok spekter zavarovalnih direktiv in osnovna načela notranjega trga, ki veljajo v Evropski uniji, med njimi svobodo do neposrednega opravljanja storitev. V zadnjih letih zakonodajni okvir EU hitro sledi čedalje bolj kompleksnim povezavam na evropskih finančnih trgih s sprejemanjem direktiv, katerih področje urejanja prehaja od t.i. solo nadzora prek nadzora eno sektorskih skupin na med sektorski nadzor finančnih konglomeratov, kar se uveljavlja tudi v Sloveniji.

Razvoj zavarovalnega trga in obvladovanje tveganj

Zavarovalnice so se, po uvedbi tržnega sistema v začetku devetdesetih let, v nasprotju z bančnim sektorjem sanirale same, kar je ohranilo visoko koncentracijo na zavarovalniškem trgu. Tako je bil tržni delež največje zavarovalnice (glede na obračunano bruto zavarovalno premijo) ob koncu leta 2006 še vedno 41 % (brez upoštevanja zdravstvenih zavarovanj pa 52 %), največjih štirih pa nad 83 %. V letu 2006 so se tržni deleži spremenili predvsem na trgu prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj, sicer pa je zaznati porast tržnega deleža pri dobri polovici zavarovalnic predvsem na račun zmanjšanja le-tega pri prvi največji kompozitni ter največji specializirani zdravstveni zavarovalnici.

Obseg poslovanja zavarovalnic, izražen z obračunano zavarovalno premijo, se je v letu 2006 v primerjavi z letom 2005, realno povečal za 9,1 %. Posledično se je povečal tudi delež zbrane zavarovalne premije v BDP. Tako je leta 2005 znašal 5,2 % BDP, v letu 2006 pa je dosegel že 5,4 % BDP. Tovrstni delež je v državah Evropske unije v letu 2005 znašal skoraj 8,4 %. Odstotek zbrane zavarovalne premije v Sloveniji zaostaja za primerljivimi odstotki držav članic EU predvsem na račun zbrane premije življenjskih zavarovanj. Ta je v Sloveniji leta 2006 znašala 1,4 % BDP, medtem ko je delež življenjskih zavarovanj v BDP v Evropskih državah (EU-25) v letu 2005

znašal skoraj 5,2 %. Zbrana premija življenjskih zavarovanj se je v Sloveniji v zadnjem letu realno povečala za 16,5 % in dosegla 26,3 % celotne zbrane premije (leta 2005 v Evropski uniji 61,2 % celotne premije).

Poleg »potenciala« zavarovalniškega sektorja pri življenjskih zavarovanjih, se je s pokojninsko reformo iz leta 2000 začelo tudi prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje; ob koncu leta 2006 sta ga izvajali 2 zavarovalnici s skupno zbrano premijo 3,8 mrd SIT, 4 pokojninske družbe z 22,9 mrd SIT zbrane premije, 6 vzajemnih pokojninskih skladov z 21,6 mrd SIT zbrane premije ter Prvi pokojninski sklad z zbrano premijo 1,9 mrd SIT.

Zavarovalnice so v poslovnem letu 2006 izkazale skupaj 12,4 mrd čistega dobička, kar je 3,4 mrd več kot v preteklem letu. Tudi pozavarovalnici sta izkazali pozitivni poslovni izid oziroma ga celo povišali, saj je znašal 3,9 mrd, kar je 1,6 mrd več kot leta 2005. Dobro so poslovale tudi pokojninske družbe, saj so ustvarile 651 mio čistega poslovnega izida ali 48 % več kot prejšnje leto.

Stabilnost zavarovalniškega sektorja kot tudi posamezne zavarovalnice je pogojena z obvladovanjem tveganj, tj. z upravljanjem dveh portfeljev in njunih usklajevanj. Tveganja pasive so povezana z določanjem premijskih stopenj, ocenjevanjem bodočih obveznosti (t.i. »underwriting risks«) in izravnavanjem teh rizikov s sozavarovanjem in pozavarovanjem. Delež čiste zadržane premije v celotni premiji je v letu 2006 ostal skoraj enak tako za zavarovalnice (tj. 90 %), kot tudi za pozavarovalnice (tj. 62 %). Upravljanje aktive, tj. nalaganje sredstev iz sklenjenih zavarovalnih polic, je podvrženo tveganjem, ki so predvsem posledica nevarnosti razvrednotenja naložb zaradi sprememb na kapitalskih trgih, nižanja obrestnih mer, tečajnih sprememb in plačilne nesposobnosti pogodbenih partnerjev.

Slovenske zavarovalnice (brez pozavarovalnic) so imele konec leta 2006 za skoraj 754 mrd SIT naložb celotnega premoženja, od tega za skoraj 685 mrd SIT naložb kritnega premoženja. Delež naložb zavarovalnic (brez naložb pozavarovalnic) v BDP se je od leta 2001 do leta 2005 povečal s 5,6 % na 9,6 % BDP, kar dodatno k že povedanemu nakazuje na rast slovenskega zavarovalnega sektorja in s tem na njegovo vlogo pri delovanju kapitalskih trgov. Premoženje pozavarovalnic je konec leta 2006 znašalo slabih 78 mrd SIT, od tega skoraj 47 mrd naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov, pokojninske družbe pa so imele konec leta 2006 za skoraj 104 mrd SIT naložb celotnega premoženja, od tega skoraj 94 mrd SIT naložb kritnih skladov.

Zavarovalnice so do leta 2001 izkazovale primanjkljaj naložb kritnega premoženja v primerjavi z zavarovalno-tehničnimi rezervacijami in v letu 2001 prvič dosegle zadovoljivo pokritost matematičnih rezervacij z naložbami kritnega sklada (naložbe življenjskih zavarovanj), v letu 2002 pa so tudi naložbe kritnega premoženja (brez kritnih skladov) prvič dosegle pokritost drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij. Navedena pokritost je v letu 2006 sicer za eno odstotno točko nižja kot v letu 2005, vendar je še vedno ugodna, saj koeficient nalaganja oziroma pokritost vseh zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami znaša 110 %.

Struktura naložb kritnih premoženj (brez kritnih skladov) in kritnih skladov zavarovalnic na dan 31. 12. 2006

	Naložbe kritnih premoženj (brez kritnih skladov)	Naložbe kritnih skladov
Državni papirji	38,7%	43,4%
Bančni depoziti	9,7%	4,7%
Dolžniški vrednostni papirji	19,7%	28,3%
Lastniški vrednostni papirji	20,0%	22,5%
Ostalo (posojila, nepremičnine…)	11,9%	1,1%
Skupaj	**100,0%**	**100,0%**

Ker domači kapitalski trg ni v stanju absorbirati celotnega obsega naložb zavarovalnic, je nujna usmeritev njihovih naložb na tuje kapitalske trge. Konec leta 2006 so znašale naložbe v tuje vrednostne papirje že dobrih 157 mrd SIT, kar je za 90 % več kot leto poprej.

Poleg navedenih načinov obvladovanja tveganj morajo zavarovalnice obvladovati tveganja tudi z zadostno višino kapitala oz. minimalno predpisano kapitalsko ustreznostjo. Ravno tako morajo zadovoljivo kapitalsko ustreznost izkazovati tudi pozavarovalnice in pokojninske družbe. Konec leta 2006 so zavarovalnice, pozavarovalnice in pokojninske družbe skupaj izkazale za dobrih 52 mrd SIT presežka razpoložljivega kapitala, kar je blizu dvakratnika glede na preteklo leto.

Gornje navedbe glede razvoja slovenskega zavarovalnega trga in glede sposobnosti slovenskih zavarovalnic v zvezi z obvladovanjem tveganj lahko sklenemo z mislijo, da slovensko zavarovalništvo po nekaterih kazalcih še ne dosega stopnje razvitosti najrazvitejših trgov Evropske unije, vendar pa se pospešeno razvija in kar je zelo pomembno, posluje uspešno in finančno stabilno.

Slovenske zavarovalnice so se začele s svojimi storitvami pojavljati tudi na trgih ostalih držav, članic EU. Tako so v letu 2006 zbrale 58.100 tisoč SIT ali 242,4 tisoč EUR premije iz naslova zavarovanj, ki so jih sklenile v drugih državah članicah EU, največ v Nemčiji.

Na slovenskem trgu pa se slovenske zavarovalnice srečujejo s konkurenco zavarovalnic iz držav članic EU, ki pri nas sklepajo zavarovalne posle neposredno in preko dveh podružnic. Premija iz naslova neposrednega opravljanja poslov je v letu 2005[1] znašala 8.780,1 tisoč EUR, pri čemer so največ premije zbrale zavarovalnice iz Velike Britanije, podružnici pa sta zbrali premijo v višini 5.056,5 tisoč EUR.

[1]Zadnji razpoložljivi podatki se nanašajo na leto 2005.

Delo Agencije za zavarovalni nadzor

Agencija za zavarovalni nadzor je pristojna za pripravo in sprejem podzakonskih predpisov s področja zavarovalništva ter za dopolnjevanje in spreminjanje le-teh. Tudi v letu 2006 je sprejela dva nova podzakonska predpisa, deset podzakonskih predpisov pa je spremenila in dopolnila.

Agencija je v letu 2006 izdala nove ter sprejela spremembe in dopolnitve obstoječih podzakonskih predpisov, kot sledi v nadaljevanju.

Pregled novih podzakonskih predpisov

1. Sklep o pošiljanju zavarovalno–statističnih podatkov (Uradni list RS, št. 125/06)
2. Sklep o kontnem okviru za zavarovalnice – SKL 2007 (Uradni list RS, št. 128/06)

Pregled sprememb in dopolnitev obstoječih podzakonskih predpisov

1. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejšem načinu izračuna kapitala in izpolnjevanju kapitalskih zahtev ter kapitalske ustreznosti zavarovalnic (Uradni list RS, št. 31/06 in 38/06),
2. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o nadzoru nad zavarovalniško skupino (Uradni list RS, št. 31/06 in 38/06),
3. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o kontnem okviru zavarovalnice – SKL 2002 (Uradni list RS, št. 31/06),
4. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2002 (Uradni list RS, št. 31/06),
5. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o poročilu glede vrst in vrednosti naložb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij (Uradni list RS, št. 31/06),

6. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejših navodilih za računovodsko spremljanje in izkazovanje poslovnih dogodkov v zvezi z izvajanjem izravnave pri dopolnilnem zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 31/06).
7. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o načinu izračuna količnikov likvidnosti sredstev in najmanjšem obsegu likvidnosti, ki ga mora zagotavljati zavarovalnica (Uradni list RS, št. 137/06).
8. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov (Uradni list RS, št. 128/06),
9. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejših pravilih za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic (Uradni list RS, št. 137/06)

Področje dela oziroma pristojnost Agencije je tudi izdaja dovoljenj in soglasij ter odredb o odpravi kršitev predpisov, ki urejajo poslovanje zavarovalnic.

Pregled izdanih dovoljenj in drugih odločb, soglasij in odredb o odpravi kršitev v letu 2006 in letu 2005

Vrsta dovoljenja	Leto 2006	Leto 2005
Dovoljenje zavarovalnici za združitev s pripojitvijo druge zavarovalnice oziroma druge družbe	1	1
Dovoljenje za upoštevanje polovice nevplačanega vpoklicanega kapitala zavarovalnice		1
Dovoljenje za prenos prostih sredstev iz skupine premoženjskih v skupino življenjskih zavarovanj	1	
Dovoljenje za prenos zavarovalnih pogodb	1	1
Dovoljenje za opravljanje zavarovalnih/pozavarovalnih poslov		1
Dovoljenje za sklepanje zavarovalnih poslov v novi zavarovalni vrsti	1	
Zavrnitev dovoljenja za sklepanje zavarovalnih poslov v novi zavarovalni vrsti	1	
Zavrnitev izdaje dovoljenja za preoblikovanje v drugo statusno obliko	1	
Dovoljenje na podlagi uskladitve zavarovalnic z določbami ZZavar	7	1
Dovoljenje za prenos izločenih poslov	2	3
Dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža v zavarovalnici/pokojninski družbi		4
Dovoljenje za prekoračitev omejitve naložb	7	
Dovoljenje za spremembo zavarovalnih vrst	1	
Dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici	8	5
Zavrnitev dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici	1	
Odvzem dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici	1	
Dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja	5	1
Dovoljenje za opravljanje poslov in dejavnosti zav. zastopanja/posredovanja	677	626
Zavrnitev izdaje dovoljenja za opravljanje poslov in dejavnosti zav. zastopanja/posredovanja	3	6
Odločba o ugotovitvi finančnega konglomerata	1	
Ugotovitvena odločba o prenehanju dovoljenja za opravljanje zavarovalnih poslov	1	
Ugotovitvena odločba o odpravi kršitev	1	
Odločba o ugovoru proti odredbi	5	
Predhodno mnenje banki za opravljanje storitev zavarovalnega posredovanja (soglasje k izdaji dovoljenja)	3	
Zavrnitev izdaje soglasja k spremembi načina pripisa dobička pri življenjskih zavarovanjih in k dopolnitvi zavarovalno-tehničnih osnov za rentna zavarovanja	2	
Obravnava obvestila o pričetku neposrednega opravljanja zavarovalnih poslov na območju določenih držav članic EU	1	3
Obravnava obvestila o pričetku opravljanja zavarovalnih poslov preko podružnice na območju države članice EU	1	
Odredba o odpravi kršitev	10	7
Skupaj	**743**	**654**

Agencija je v letu 2005 in v prvem trimesečju leta 2006 sodelovala z Ministrstvom za finance pri pripravi Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-C). V letu 2005 in 2006 je, v delovni skupini, poleg Ministrstva za finance, Banke Slovenije in Agencije za trg

vrednostnih papirjev, sodelovala tudi pri pripravi Zakona o finančnih konglomeratih in podzakonskih predpisov na njegovi podlagi.

Nadalje se je Agencija, tako kot tudi predhodna leta, z ostalimi finančnimi nadzorniki srečevala v okviru Komisije za medsebojno sodelovanje nadzornih organov v sestavi namestnika guvernerja Banke Slovenije in direktorja Oddelka za bančni nadzor, direktorja Agencije za trg vrednostnih papirjev in direktorja Agencije za zavarovalni nadzor, po potrebi pa tudi dodatno.

Agencija je tako v letu 2005 kot tudi v letu 2006 v okviru Koordinacijskega odbora za tehnične priprave za uvedbo evra in v povezavi z zavarovalnicami in pokojninskimi družbami sodelovala pri pripravah na uvedbo evra v zavarovalniškem sektorju.

Vse pomembnejše postaja tudi sodelovanje Agencije za zavarovalni nadzor kot članice Odbora Evropskih zavarovalnih in pokojninskih nadzornikov (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors – CEIOPS), ki je glavno posvetovalno telo (»Primary Adviser«) Evropski komisiji pri pripravi in izdaji zavarovalnih in pokojninskih direktiv. Največjo obstoječo nalogo CEIOPS predstavlja projekt Solventnost II, ki bo prinesel spremembe tako na področju kapitalskih zahtev za zavarovalnice, kot tudi na področju njihovega notranjega in zunanjega nadzora.

Zato, da Agencija lahko sledi svojemu glavnemu poslanstvu, to je varstvu zavarovancev, je potreben strog in stalen nadzor na vseh področjih poslovanja zavarovalnic. Takšen nadzor je še toliko bolj pomemben zaradi hitro rastočega pomena dolgoročnih zavarovanj (življenjskih, pokojninskih in zdravstvenih) in vse hitrejšega pojavljanja novih naložbenih oblik in tveganj.

Ljubljana, 22. junij 2007

dr. Mihael Perman
direktor

Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2006

I. Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2006

AZN
Agencija za zavarovalni nadzor

1 Uvod

V letu 2006 je na slovenskem zavarovalnem trgu delovalo petnajst zavarovalnic (trinajst zavarovalnic in dve pozavarovalnici), štiri pokojninske družbe, Jedrski pool, Slovensko zavarovalno združenje – Škodni sklad (SZZ) in Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja (KAD)[2]. Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo se je zavarovalniški trg odprl tudi za tuje zavarovalnice, ki imajo pri nas dve podružnici, 265 tujih zavarovalnic pa opravlja zavarovalne posle neposredno.

[2] Pri tem na področje zavarovalništva sodi pri KAD del, ki se nanaša na poslovanje Prvega pokojninskega sklada.

Večina zavarovalnic se ukvarja tako s premoženjskimi zavarovanji kot tudi z življenjskimi zavarovanji. Štiri zavarovalnice so se specializirale za sklepanje premoženjskih zavarovanj, pri čemer dve od njih sklepata samo prostovoljna zdravstvena zavarovanja, ena zavarovalnica je specializirana za sklepanje življenjskih zavarovanj, ena zavarovalnica pa sklepa življenjska zavarovanja in zavarovanja iz zavarovalne vrste nezgodnih zavarovanj. Pokojninske družbe ne smejo opravljati nobene druge dejavnosti razen dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

V letu 2006 so zaživele tudi nekatere spremembe s področja povezovanja zavarovalnic. Konec decembra leta 2005 sta se namreč na slovenskem zavarovalnem trgu združili dve zavarovalnici, in sicer se je Slovenica Zavarovalniška hiša d.d., Ljubljana pripojila k Adriatic Zavarovalni družbi d.d., Koper, ki se je hkrati preimenovala v Adriatic Slovenico Zavarovalno družbo d.d., Koper.

Sicer pa je bilo leto 2006 za zavarovalnice precej pestro z vidika zakonodajnih sprememb na področju dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj. Predvsem začetek leta je bil zaznamovan s posledicami Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (novela ZZVZZ-H), ki je stopil v veljavo septembra 2005. Novela je prinesla vrsto novosti na področju zdravstvenih zavarovanj, saj je vpeljala t.i. izravnalne sheme pri dopolnilnih zdravstvenih zavarovanjih, predvidela ukinitve rezervacij za starost ter zavarovalnicam naložila vračilo le-teh zavarovancem, najkasneje do 1. septembra 2007, zavarovalnice pa so morale po novem zakonu tudi preoblikovati obstoječe pogodbe dopolnilnega zavarovanja ter poenotiti višino premije. Zaradi možnosti zamenjave ponudnika zdravstvenih zavarovanj brez zapletenih birokratskih postopkov, ki so jo zavarovanci lahko izkoristili do konca leta 2005, se je med tremi ponudniki tovrstnih zavarovanj, odvijala tržna bitka za zavarovance, katere rezultati se kažejo v spremenjenih tržnih deležih konec leta 2006.

Zavarovalni trg tudi v letu 2006 obvladujejo tri zavarovalniške skupine. Nadrejena družba prve je Zavarovalnica Triglav, d.d. in jo poleg nje sestavljajo Pozavarovalnica Triglav Re, d.d. in Triglav zdravstvena zavarovalnica, d.d.. Nadrejena družba druge zavarovalniške skupine je Pozavarovalnica Sava, d.d., ki obvladuje Zavarovalnico Tilia, d.d. ter je povezana z Zavarovalnico Maribor, d.d. in pokojninsko družbo Moja naložba, d.d.. Tretjo pa sestavljata Adriatic Slovenica, Zavarovalna družba, d.d. in Slovenica Življenje, življenjska zavarovalnica d.d..

2 Zakonodajni okvir

2.1. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar) in podzakonski predpisi, ki izhajajo iz Zakona o zavarovalništvu

Osnovni zakon, ki ureja vprašanja v zvezi z ustanavljanjem, poslovanjem, nadzorom in prenehanjem zavarovalnic, je Zakon o zavarovalništvu. Ta zavarovalnicam, kot pomembni skupini

nedenarnih finančnih institucij, prinaša posebna pravila, pri čemer pa morajo zavarovalnice kot gospodarske družbe poslovati tudi v okviru zakonodaje, ki se uporablja za poslovanje gospodarskih družb na splošno.

Zakon o zavarovalništvu je bil sprejet 27. januarja 2000 ter spremenjen oziroma dopolnjen s pomembnejšimi oziroma obsežnejšimi spremembami v letu 2002, 2004 in 2006 (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo in 9/07) (ZZavar-UPB2).

V skladu z Zakonom o zavarovalništvu je Agencija pooblaščena za sprejem podzakonskih predpisov na področju zavarovalništva. Na podlagi te določbe je Agencija pripravila in sprejela 31 podzakonskih predpisov. Po vsebini lahko podzakonske predpise razdelimo na štiri glavne podskupine:

Prvo podskupino sestavljajo podzakonski predpisi, ki določajo podrobna pravila za izpolnjevanje standardov glede previdnostnega poslovanja. Opredeljujejo podrobnejša pravila za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic, vrste in lastnosti kritnega premoženja, podrobnejša pravila in minimalne standarde za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij, vrednotenje postavk sredstev in obveznosti zavarovalnice, način izračuna likvidnostnih količnikov, zahteve glede izračuna prilagojenih kapitalskih zahtev za nadrejene zavarovalnice ter metodologijo za izračun lastnih deležev zavarovalnice v tabelah maksimalnega kritja.

Druga podskupina določa podrobna pravila za poročanje. Pogostost poročanja je odvisna od vrste poročila. Zavarovalnica mora vsako četrtletje izračunati, spremljati in poročati Agenciji o višini kapitala, kapitalskih zahtevah, kapitalski ustreznosti, višini zavarovalno-tehničnih rezervacij, vrednosti, vrsti in razpršenosti kritnega premoženja in naložb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij, zavarovalno statističnih podatkih, bilančnih in poslovno izidnih podatkih.

Podzakonski predpisi, ki določajo pogoje za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja, sestavljajo tretjo podskupino.

Četrto podskupino pa sestavljajo podzakonski predpisi, ki določajo podrobnejše pogoje za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, ki so potrebna za pridobitev dovoljenja za opravljanje poslov zavarovalnih zastopnikov oziroma posrednikov.

2.2. Drugi zakoni, pomembni za poslovanje zavarovalnic

Zakoni, posebej pomembni za poslovanje zavarovalnic, so še: Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP), ki med drugim ureja obvezno zavarovanje avtomobilske odgovornosti oziroma zavarovanje lastnika motornega vozila proti odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam; Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), ki zavarovalnicam omogoča izvajanje dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja; Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1), ki ureja tudi področje prostovoljnega pokojninskega zavarovanja in leta 2006 sprejet Zakon o finančnih konglomeratih (ZFK), ki ureja dopolnitev veljavnega nadzora oseb iz finančnega sektorja kadar so te del finančnega konglomerata.

2.2.1. Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP)

Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (Ur. l. RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo) (ZOZP-UPB2) ureja naslednja obvezna zavarovanja v prometu: zavarovanje potnikov v javnem

prometu (razen potnikov v zračnem prometu) proti posledicam nesreče, zavarovanje avtomobilske odgovornosti oz. zavarovanje lastnika vozila, zavarovanje lastnika čolna in zavarovanje lastnika zrakoplova proti odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam ter zavarovanje lastnika zrakoplova proti odgovornosti za škodo povzročeno potnikom, prtljagi in tovoru. Obvezno zavarovanje avtomobilske odgovornosti je v EU urejeno s posebnim sklopom direktiv, ki jim sledi tudi slovenski ZOZP. V letu 2006 je bil tako sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obveznih zavarovanjih v prometu (Ur. l. RS, št. 30/06; ZOZP-C), ki je prinesel ustrezno prilagoditev določb z Uredbo št. 785/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operaterje (UL L št. 138 z dne 30. 04. 2004). Spremembe se nanašajo predvsem na področje letalstva, najnižjo raven zavarovanja za kritje odgovornosti letalskih prevoznikov in operaterjev v zvezi s potniki, prtljago, tovorom in tretjimi osebami, odpravljajo se razlike med nacionalnim in mednarodnim zračnim prometom.

Maja leta 2007 je bil sprejet že novi Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obveznih zavarovanjih v prometu (Ur. l. RS, št. 52/07; ZOZP-D), ki sledi v letu 2005 sprejeti Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 2005/14/ES z dne 11. maja 2005 o spremembi direktiv Sveta 72/166/EGS, 84/5/EGS, 88/357/EGS in 90/232/EGS ter Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (UL L št. 149 z dne 11. 06. 2005). Spremembe predvsem izboljšujejo obstoječe varstvo oškodovancev v prometnih nesrečah, saj prinašajo višje zavarovalne vsote, ter zagotavljajo rešitev najpogostejših problemov, ki se pojavljajo v praksi, z namenom zagotavljanja enotnega zavarovalniškega trga na področju obveznega avtomobilskega zavarovanja.

2.2.2. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)

V Sloveniji je v zadnjih letih, kot v vseh državah tržnega gospodarstva, vedno bolj aktualno vprašanje koliko javnih in koliko zasebnih sredstev naj bo namenjenih zdravstvu. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo) (ZZVZZ-UPB3) ureja področje zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, obseg pravic in obveznosti zavarovancev ter določa nosilce družbene skrbi za zdravje in njihove naloge, ureja odnose med izvajalcem obveznega zdravstvenega zavarovanja, izvajalci zdravstvenih storitev in zavarovanci pri uveljavljanju njihovih pravic iz zdravstvenega zavarovanja. V letu 2006 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 38/06; ZZVZZ-I), ki je določil, da se pogoje za morebitno preoblikovanje družbe za vzajemno zavarovanje v delniško družbo uredi s posebnim zakonom. Na podlagi teh določil je aprila leta 2007 Vlada RS že sprejela Predlog zakona o pogojih za statusno preoblikovanje Vzajemne zdravstvene zavarovalnice d.v.z.. Prav tako je sprejela Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-J), ki je podrobneje določil pravila o podatkih, ki jih morajo, zaradi uvedbe izravnalnih shem, izvajalci zdravstvenih storitev zagotavljati zavarovalnicam, ki izvajajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje. V medsektorskem usklajevanju pa je že Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-K), ki uvaja spremembe predvsem na tistih področjih, kjer se načela socialne pravičnosti in solidarnosti pri porazdelitvi bremen in obveznosti, kot tudi pri uveljavljanju pravic oziroma ustreznem dostopu do storitev, ne uresničujejo tako, kot bi se morala, ni pa jih mogoče odpraviti na osnovi obstoječe ureditve.

Zdravstveno zavarovanje je obvezno in prostovoljno. Nosilec obveznega zdravstvenega zavarovanja je Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije, prostovoljno zdravstveno zavarovanje pa izvajajo zavarovalnice, ki imajo za to ustrezno dovoljenje. ZZVZZ omogoča zavarovalnicam izvajanje štirih tipov prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj in sicer, dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, nadomestnega zdravstvenega zavarovanja, dodatnega zdravstvenega zavarovanja in vzporednega zdravstvenega zavarovanja.

2.2.3. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1)

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo (ZPIZ-1-UPB4) in 17/07) ureja sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja na podlagi medgeneracijske solidarnosti in dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje oseb, ki so vključene v obvezno zavarovanje. Nosilec obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Zakon pri dodatnem pokojninskem in invalidskem zavarovanju ureja obvezno dodatno zavarovanje, ki ga izvaja sklad obveznega dodatnega zavarovanja, ki ga upravlja kapitalski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Poleg tega pa je ZPIZ-1 leta 2000 uvedel tudi prostovoljno pokojninsko zavarovanje z davčnimi spodbudami. Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje predstavlja zbiranje denarnih sredstev na osebnih računih zavarovancev z namenom, da se jim ob dopolnitvi določene starosti ali v drugih primerih, določenih v pokojninskem načrtu (pravica do dodatne invalidske pokojnine, pravica do dodatne družinske pokojnine), zagotovijo dodatne pokojnine ali druge pravice. Izvajalci pokojninskih načrtov so lahko pokojninski skladi ali zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja po Zakonu o zavarovalništvu. Pokojninski sklad se lahko ustanovi kot vzajemni pokojninski sklad ali kot pokojninska družba. Ta zakon ima velik pomen tudi za zavarovalnice, saj se na njegovi podlagi lahko pojavljajo v vlogi izvajalk pokojninskih načrtov, v vlogi ustanoviteljic odprtih in zaprtih vzajemnih pokojninskih skladov in v vlogi upravljavk premoženja vzajemnih pokojninskih skladov in pokojninskih družb.

V letu 2006 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1G) (Ur. l. RS, št. 69/06), ki sledi določilom Direktive 2003/41 Evropskega parlamenta in Sveta o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (UL L, št. 235 z dne 23. 10. 2006). Glavne spremembe se nanašajo na obveznosti obveščanja članov oziroma zavarovancev ter ureditev naložbene politike.

2.2.4. Zakon o finančnih konglomeratih (ZFK)

V letu 2006 je bil sprejet Zakon o finančnih konglomeratih (Ur. l. RS, št. 43/06), ki je v slovensko zakonodajo implementiral Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/87/ES z dne 16. 12. 2002 o dopolnilnem nadzoru kreditnih institucij, zavarovalnic in investicijskih družb v finančnem konglomeratu (UL L št. 35, z dne 11. 2. 2003) ter nadgradil obstoječi posamični ter konsolidiran nadzor nad nadzorovanimi osebami iz različnih sektorjev finančnega sektorja (banke, zavarovalnice, pokojninske družbe, borzno posredniške družbe, družbe za upravljanje), kadar so le-te del finančnega konglomerata. Na našem trgu je po kriterijih, ki jih prinaša ZFK trenutno registriran en konglomerat.

3. Zavarovalnice

3.1. Struktura zavarovalnega trga glede na vrste in osnovne oblike zavarovanj

Obračunana kosmata premija je v letu 2006 znašala 386,1 mrd SIT, od tega 203,7 mrd SIT oz. 52,8 % iz premoženjskih, 80,7 mrd SIT oz. 20,9 % iz prostovoljnih zdravstvenih in 101,7 mrd SIT oz. 26,3 % iz življenjskih zavarovanj.

V primerjavi z letom 2005 se je v letu 2006 obseg poslovanja zavarovalnic, izražen z obračunano

zavarovalno premijo, realno povečal za 9,1 % (povprečna stopnja inflacije v letu 2006, merjena s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin, ki se uporablja tudi kot konvergenčni kriterij, je bila 2,5 %). Rast obračunane zavarovalne premije je bila v letu 2006 za 3,2 odstotne točke višja, kot je bila zabeležena v predhodnem primerjalnem obdobju, saj so realno rast premije beležile vse tri osnovne skupine zavarovanj. Največji porast v primerjavi s predhodnim letom so ponovno dosegla življenjska zavarovanja (realni porast obračunane premije za 16,5 %). Sledijo jim prostovoljna zdravstvena zavarovanja in sicer se je obračunana premija teh zavarovanj realno povečala za 14,8 %, kar je v veliki meri posledica dviga premij prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj v letu 2006. Povečala pa se je tudi obračunana zavarovalna premija premoženjskih zavarovanj in sicer realno za 3,7 %.

Delež premije življenjskega zavarovanja v skupni premiji se je povečal za 1,7 odstotne točke, delež premij prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja pa se je povečal za 2,7 odstotne točke. Delež zbrane premije premoženjskega zavarovanja pa je beležil padec za približno 2,7 odstotne točke.

Slika 1

Gibanje obračunane kosmate zavarovalne premije zavarovalnic v obdobju 2004 - 2006 po osnovnih oblikah zavarovanj (vsi zneski so v mrd SIT)

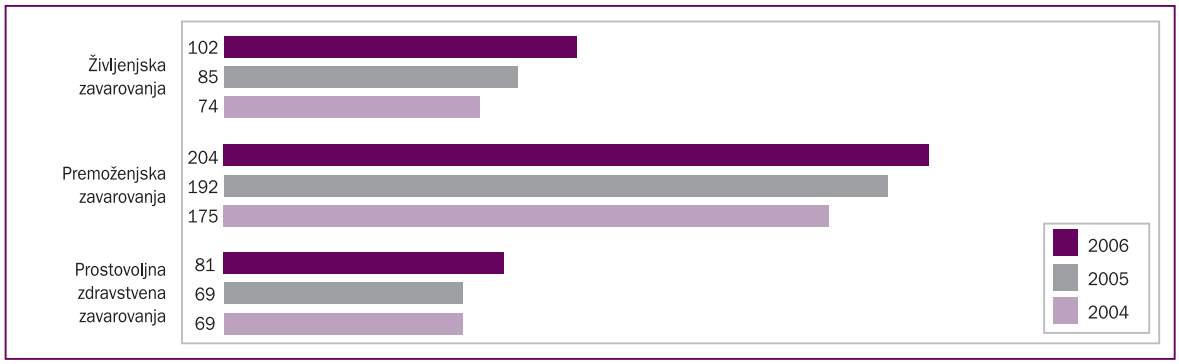

Vir: Obrazca St – 23 in 50.

Primerjava obračunane kosmate zavarovalne premije po posameznih vrstah premoženjskih zavarovanj kaže, da so zavarovalnice skoraj 88 % premije premoženjskih zavarovanj dosegle v petih zavarovalnih vrstah. To so: zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil, zavarovanje kopenskih motornih vozil, nezgodno zavarovanja, drugo škodno zavarovanje ter zavarovanje požara in elementarnih nesreč. Od teh sta v obravnavanem obdobju nominalno najbolj porasli delež zavarovanja kopenskih motornih vozil (za 0,9 odstotne točke) ter delež drugih škodnih zavarovanj (za 0,6 odstotne točke), medtem ko so se nominalno znižali delež zavarovanj odgovornosti pri uporabi motornih vozil (za 1 odstotno točko), delež nezgodnih zavarovanj (za 0,2 odstotni točki), in delež zavarovanj požara in elementarnih nesreč (za 0,2 odstotni točki). Z avtomobilskimi zavarovanji zavarovalnice dosegajo skoraj 57 % celotne zavarovalne premije premoženjskih zavarovanj. Glede na obračunano zavarovalno premijo je pomembna tudi zavarovalna vrsta nezgodnih zavarovanj, ki predstavlja dobrih 12 % premije premoženjskih zavarovanj ter zavarovalni vrsti zavarovanje požara in elementarnih nesreč in drugo škodno zavarovanje, ki skupaj predstavljata 19,1 % premije premoženjskih zavarovanj.

Zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil, ki predstavlja največji delež zbrane premije med zavarovalnimi vrstami premoženjskih zavarovanj, beleži, kljub zmanjšanju deleža v zadnjih dveh letih, najbolj izrazit porast v nekoliko daljšem časovnem obdobju. Njegov delež leta 2006 v celotni obračunani zavarovalni premiji znaša 37,2 % in se je glede na delež 32,4 % v letu 2000 povečal za 4,8 odstotnih točk.

V letu 2006 so med premoženjskimi zavarovanji po rasti obračunane kosmate zavarovalne premije izstopale zavarovalne vrste, ki po obsegu zbrane premije niso najpomembnejše vrste premoženjskih zavarovanj in sicer je najbolj rasla kosmata obračunana premija zavarovanj stroškov postopka, zavarovanje pomoči, kavcijsko zavarovanje, največjo rast obračunanih kosmatih odškodnin pa je beležila zavarovalna vrsta zavarovanje različnih finančnih izgub.

Slika 2

Obračunana kosmata zavarovalna premija po zavarovalnih vrstah premoženjskih zavarovanj v obdobju 2004 - 2006, razen zdravstvenih zavarovanj (vsi zneski so v mrd SIT)

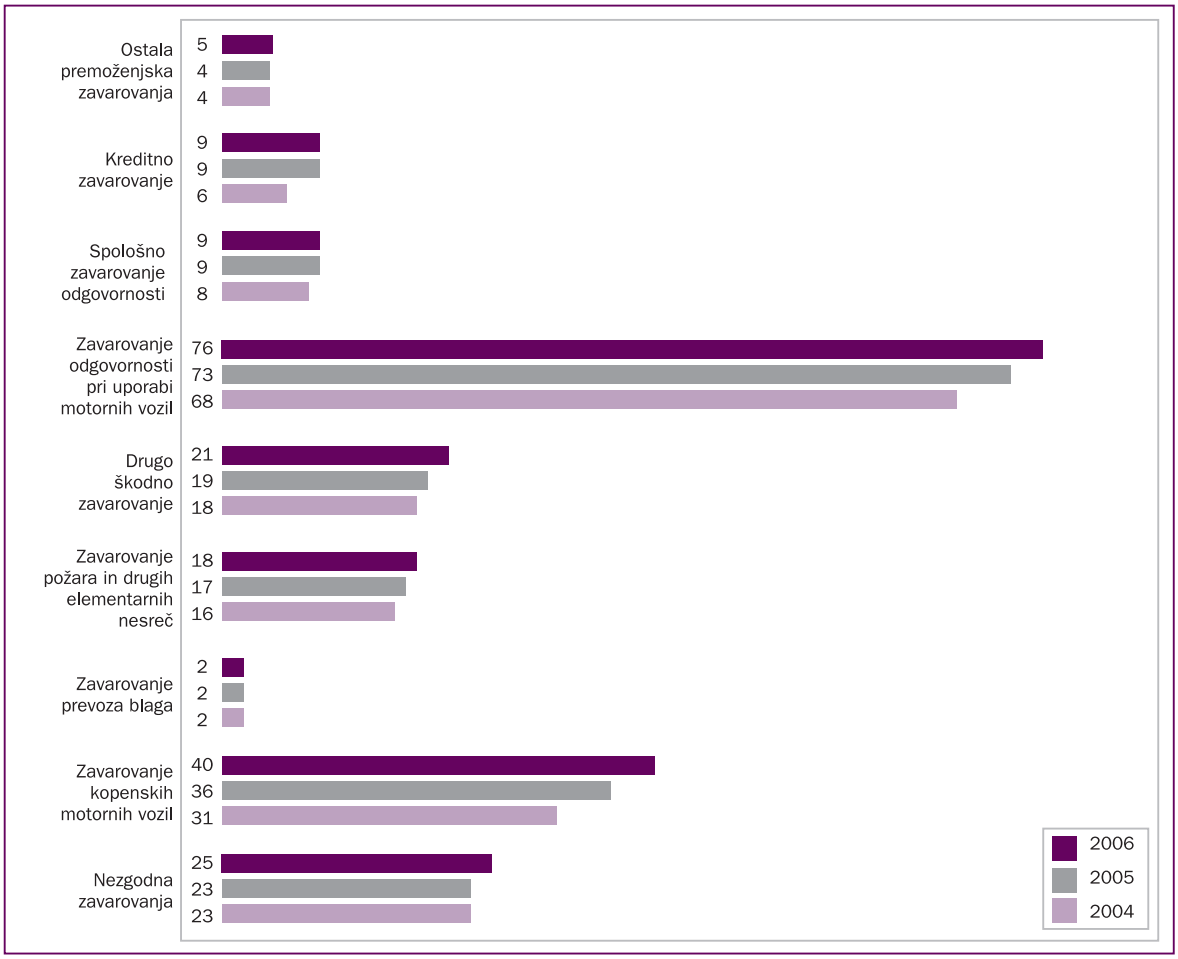

Vir: Obrazca St – 23 in 50.

Tabela 1

Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin v letih 2005 in 2006 po pomembnejših zavarovalnih vrstah (vsi zneski so v mrd SIT)

	Leto 2005			Leto 2006		
Zavarovalna vrsta	**Obračunane kosmate zav. premije (1)**	**Obračunane kosmate odškodnine* (2)**	**Škodni rezultat (2/1)**	**Obračunane kosmate zav. premije (1)**	**Obračunane kosmate odškodnine* (2)**	**Škodni rezultat (2/1)**
Nezgodna zavarovanja	23,4	12,3	0,53	24,5	10,9	0,44
Zavarovanje kopenskih motornih vozil	35,9	25,7	0,72	40,0	30,3	0,76
Zavarovanje prevoza blaga	1,5	0,5	0,33	1,7	0,4	0,26
Zavarovanje požara in elementarnih nesreč	17,3	7,5	0,43	17,9	8,1	0,45
Drugo škodno zavarovanje	18,6	13,0	0,70	21,0	13,4	0,64
Zav. odgovornosti pri uporabi motornih vozil	73,2	40,7	0,56	75,7	41,0	0,54
Splošno zavarovanje odgovornosti	8,6	7,1	0,83	9,4	7,8	0,83
Kreditno zavarovanje	8,9	5,3	0,60	9,0	6,5	0,72
Ostala premoženjska zavarovanja	4,2	1,4	0,31	4,5	3,8	0,84
SKUPAJ	**191,6**	**113,5**	**0,59**	**203,7**	**122,2**	**0,60**
Prostovoljna zdravstvena zavarovanja	68,6	63,7	0,93	80,7	69,7	0,86
Življenjska zavarovanja	85,2	28,3	0,33	101,7	29,9	0,29
VSE SKUPAJ	**345,4**	**205,5**	**0,59**	**386,1**	**221,8**	**0,57**

* ne vsebuje cenilnih stroškov
Vir: Obrazca St – 23 in 27.

Tabela 1 prikazuje delež kosmatih obračunanih odškodnin v kosmatih obračunanih premijah življenjskih zavarovanj, zdravstvenih zavarovanj ter tistih premoženjskih zavarovanj, ki so po obračunani zavarovalni premiji najpomembnejše zavarovalne vrste v tej skupini. Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin nam kaže, da se je skupni škodni rezultat v letu 2006 v primerjavi s predhodnim letom nekoliko izboljšal. Izboljšanje škodnega rezultata izkazujeta skupina življenjskih zavarovanj in skupina prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj, pri premoženjskih zavarovanjih pa se je škodni rezultat poslabšal.

V skupini življenjskih zavarovanj se je škodni rezultat v primerjavi s predhodnim letom izboljšal za 4 odstotne točke, v skupini prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj pa za 7 odstotnih točk. Izboljšanje škodnega rezultata v skupini življenjskih zavarovanj kaže na rast premij iz naslova življenjskih zavarovanj kljub staranju portfelja, oziroma na zmanjšanje števila dospelih pogodb iz naslova teh zavarovanj glede na preteklo leto. Nizek škodni rezultat življenjskih zavarovanj je posledica dejstva, da gre pri teh zavarovanjih za dolgoročna zavarovanja, sklenjena za obdobje 10 ali več let, pri čemer večina teh zavarovalnih pogodb še ni dospela. Za 1 odstotno točko pa se je poslabšal škodni rezultat skupine premoženjskih zavarovanj.

Obračunane kosmate zavarovalne premije in obračunane kosmate odškodnine po posameznih pomembnejših zavarovalnih vrstah premoženjskih zavarovanj kažejo, da se je škodni rezultat najbolj poslabšal pri kreditnih zavarovanjih in sicer za 12 odstotnih točk, poslabšal pa se je tudi pri zavarovanju kopenskih motornih vozil ter zavarovanju požara in elementarnih nesreč in sicer za 4 oziroma 2 odstotni točki. Najvišje izboljšanje pa beležijo zavarovalne vrste nezgodna zavarovanja, zavarovanje prevoza blaga ter drugo škodno zavarovanje.

Slika 3

Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin v letu 2006 po zavarovalnih vrstah (vsi zneski so v mrd SIT)

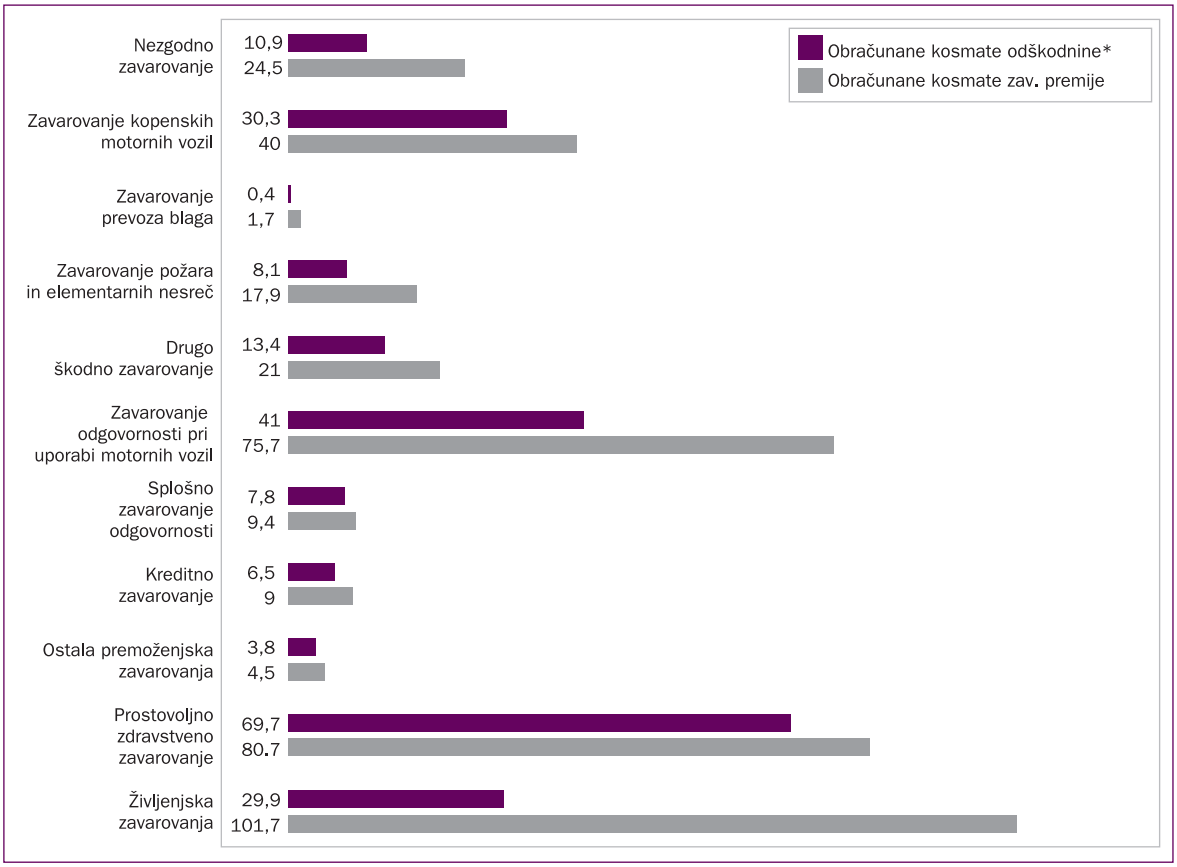

* ne vsebuje cenilnih stroškov
Vir: Obrazci St – 23, 27 in 50.

Tabela 2

Primerjava kosmatih zavarovalnih premij, števila zavarovancev in zavarovalnih polic v letih 2005 in 2006 po zavarovalnih vrstah življenjskih zavarovanj (zneski so v mio SIT)

	Leto 2005			Leto 2006		
Zavarovalna vrsta	**Število polic**	**Število zavarovancev**	**Kosmata zavarovalna premija**	**Število polic**	**Število zavarovancev**	**Kosmata zavarovalna premija**
Življenjsko zavarovanje (razen ostalih zavarovalnih vrst iz skupine življenjskih zavarovanj)	595.937	729.508	58.147	579.756	726.114	56.383
Zavarovanje za primer poroke oz. rojstva	2.284	2.289	188	2.154	2.154	178
Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja	147.228	154.886	23.210	208.566	216.122	41.297
Tontine	0	0	0	0	0	0
Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil	39.623	39.623	3.632	42.413	42.413	3.836
Zavarovanje izpada dohodkov zaradi nezgode ali bolezni	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	**785.072**	**926.306**	**85.177**	**832.889**	**986.803**	**101.694**

Vir: Obrazca St – 19 in 23.

Zavarovalnice so imele na koncu leta 2006 sklenjenih 832.889 polic življenjskih zavarovanj, s katerimi so zavarovale 986.803 zavarovancev. Število življenjskih polic se je v letu 2006 glede na predhodno leto povečalo za 6,1 %, število življenjskih zavarovancev za 6,5 %, kosmata obračunana zavarovalna premija življenjskih zavarovanj pa je porasla za 19,4 %.

Največji delež v skupini življenjskih zavarovanj še vedno predstavlja zavarovalna vrsta Življenjsko zavarovanje (19. točka drugega odstavka 2. člena Zakona o zavarovalništvu) s 55,4 % celotne kosmate obračunane zavarovalne premije in 73,6 % vseh zavarovancev življenjskih zavarovanj. V tej zavarovalni vrsti pa največji delež predstavlja zavarovanje za smrt in doživetje - mešano zavarovanje in sicer 72,8 % kosmate obračunane zavarovalne premije in 81,6 % vseh zavarovancev oziroma 89,9 % vseh polic zavarovalne vrste Življenjsko zavarovanje. Sledi zavarovanje za smrt s 13,9 % oziroma 4,9 % in rentno zavarovanje s 2,6 % oziroma 3 % vseh zavarovancev oziroma celotne obračunane zavarovalne premije zavarovalne vrste Življenjsko zavarovanje.

V skupini življenjskih zavarovanj je na drugem mestu po velikosti zavarovalna vrsta Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja, ki predstavlja 40,6 % celotne premije in 21,9 % vseh zavarovancev zavarovalne skupine življenjskih zavarovanj. Omenjena zavarovalna vrsta je v letu 2006 glede na leto 2005 dosegla tudi največji porast, saj se je število polic povečalo za 41,7 %, število zavarovancev za 39,5 % in kosmata obračunana zavarovalna premija za 77,9 %.

Dodatno nezgodno zavarovanje je bilo v letu 2006 sklenjeno k 469.618 policam življenjskega zavarovanja, z njimi pa je bilo zavarovanih 536.996 zavarovancev. Število polic, na katerih je sklenjeno dodatno nezgodno zavarovanje, se je v letu 2006 glede na preteklo leto povečalo za 6,9 % medtem, ko se je število zavarovancev povečalo za 7,2 %.

Zavarovalnice in pokojninske družbe štejejo prostovoljno pokojninsko zavarovanje ali pod zavarovalno vrsto Življenjskih zavarovanj – prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ali pod zavarovalno vrsto Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja, ali pod zavarovalno vrsto Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil. Število polic in število zavarovancev v zavarovalni vrsti Življenjskih zavarovanj – prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje se v letu 2006 glede na leto 2005 povečalo za 5,1 %. Indeks porasta števila polic in števila zavarovancev v zavarovalni vrsti Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil za zavarovanja po ZPIZ-1 glede na preteklo leto 2005 je 107 za število polic in za število zavarovancev.

3.2. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže zavarovalnic

V letu 2006 so se tržni deleži zavarovalnic glede na leto 2005 nekoliko spremenili, predvsem na trgu prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj. Najbolj je povečala tržni delež Triglav zdravstvena zavarovalnica, in sicer kar za 2,4 odstotne točke in konec leta 2005 ustanovljena zavarovalnica Slovenica Življenje in sicer za 1 odstotno točko. Tržni delež se je povečal tudi zavarovalnici Adriatic Slovenica za 0,6 odstotne točke, zavarovalnici Generali za 0,4 odstotne točke ter zavarovalnicam Arag, NLB Vita in SID – Prvi kreditni zavarovalnici za 0,1 odstotno točko. Največji padec tržnega deleža tudi v letu 2006 beleži Vzajemna zdravstvena zavarovalnica in sicer za 2,4 odstotne točke. Sledi ji Zavarovalnica Triglav, ki se ji je tržni delež zmanjšal za 1,9 odstotne točke, za 0,2 odstotne točke pa se je zmanjšal tržni delež še zavarovalnicama Merkur in Tilia.

Kljub upadanju tržnega deleža v zadnjih nekaj letih ima še vedno največji tržni delež (41 %) Zavarovalnica Triglav. Na drugem mestu ji sledi zavarovalnica Adriatic Slovenica s 14,5 % tržnim

deležem, ki je v letu 2006 po obračunani kosmati premiji prehitela Vzajemno zdravstveno zavarovalnico s 13,6 % tržnim deležem. Na četrtem mestu ostaja Zavarovalnica Maribor s 13,1 % tržnim deležem, ki je v letu 2006 obdržala svoj delež nespremenjen v primerjavi s preteklim letom. Omenjene štiri največje zavarovalnice so v letu 2006 skupaj dosegle 82,2 % delež zavarovalnega trga, kar v primerjavi s preteklim letom za 3,7 odstotne točke manj.

Tabela 3

Obračunane kosmate premije in tržni deleži zavarovalnic v letu 2006 (vsi zneski so v mrd SIT)

	Leto 2006							
Naziv	**Premož. zav.**	**%**	**Zdrav. zav.**	**%**	**Živ. zav.**	**%**	**Skupaj**	**%**
Adriatic Slovenica, zavarovalna družba, d.d.	33,2	16,3	18,8	23,2	4,0	3,9	56,0	14,5
Arag zavarovanje pravne zaščite	0,3	0,1	/	/	/	/	0,3	0,1
Generali, zavarovalnica, d.d.	6,3	3,1	/	/	4,3	4,2	10,6	2,7
Grawe, zavarovalnica, d.d.	2,4	1,2	/	/	5,4	5,3	7,8	2,0
Merkur zav., d.d.	1,4	0,7	0,0	0,0	7,6	7,5	9,0	2,3
NLB Vita, d.d.	0,3	0,2	/	/	7,0	6,9	7,3	1,9
SID – Prva kreditna zavarovalnica d.d.	2,7	1,3	/	/	/	/	2,7	0,7
Slovenica Življenje, življenjska zavarovalnica, d.d.	/	/	/	/	9,2	9,1	9,2	2,4
Triglav, zdravstvena zavarovalnica, d.d.	/	/	9,5	11,8	/	/	9,5	2,5
Zavarovalnica Maribor, d.d.	37,0	18,2	/	/	13,5	13,3	50,5	13,1
Zavaroval. Tilia, d.d.	10,5	5,1	/	/	1,9	1,8	12,4	3,2
Zavarovalnica Triglav, d.d.	109,6	53,8	/	/	48,8	48,0	158,4	41,0
Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.	/	/	52,4	65,0	/	/	52,4	13,6
SKUPAJ	**203,7**	**100**	**80,7**	**100**	**101,7**	**100**	**386,1**	**100**

Vir: Obrazec St – 23.

Na področju premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj, je še vedno močno v vodstvu Zavarovalnica Triglav. Čeprav se je njen tržni delež znižal kar za 1,2 odstotne točke, še vedno dosega 53,8 % delež. Sledi ji Zavarovalnica Maribor z 18,2 % deležem, ki se je na področju premoženjskih zavarovanj povečal za 0,4 odstotne točke. Tretja po tržnem deležu je AdriaticSlovenica zavarovalna družba z 16,3 % deležem, kar je za 0,5 odstotne točke manj kot leto poprej. Na račun zmanjšanja tržnega deleža prve in tretje največje zavarovalnice na področju premoženjskih zavarovanj so pridobile manjše zavarovalnice in sicer zavarovalnice Generali, Grawe, SID – Prva kreditna zavarovalnica in Arag.

Ravno tako na področju življenjskih zavarovanj pripada največji tržni delež še vedno, kljub zmanjševanju, Zavarovalnici Triglav (48 %), sledijo ji Zavarovalnica Maribor s 13,3 %. Na tretje mesto se je prebila zavarovalnica Slovenica Življenje, ki je s 9,1 % tržnim deležem s tega mesta izrinila zavarovalnico Merkur (7,5 %) ter v letu 2006 prehitela tudi zavarovalnico NLB Vito s 6,9 % tržnim deležem. Porast deleža zbrane premije na področju življenjskih zavarovanj beležijo zavarovalnica Slovenica Življenje s povečanjem za 3,2 odstotne točke, zavarovalnica Adriatic Slovenica za 0,7 odstotne točke ter Zavarovalnica Maribor s povečanjem za 0,3 odstotne točke. Največji padec tržnega deleža na omenjenem področju pa beležita Zavarovalnica Triglav in sicer za 2 odstotni točki in zavarovalnica Merkur za 1,1 odstotne točke, nezanemarljiv pa je tudi padec tržnega deleža pri zavarovalnici Grawe in sicer za 0,8 odstotne točke.

V letu 2006 so se tržni deleži najbolj spremenili na področju prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj, kjer je sicer še vedno vodilna Vzajemna zdravstvena zavarovalnica s 65 % tržnim deležem, ki pa se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšal za 15 odstotnih točk. Sledi ji zavarovalnica

Adriatic Slovenica z 18,8 % tržnim deležem, ki se je prav tako zmanjšal za 0,5 odstotnih točk. Na račun zmanjšanja deležev omenjenih zavarovalnic se je Triglav zdravstveni zavarovalnici tržni delež povečal iz 0,3 % v letu 2005 na 9,5 % v letu 2006.

3.3. Zavarovalnice iz držav članic EU, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle in primerjava z drugimi državami

Število zavarovalnic, ki imajo sedež na območju držav članic Evropske skupnosti, ki delujejo v okviru Evropske unije in so v letu 2006 lahko neposredno opravljale zavarovalne posle v Republiki Sloveniji (cross-border) znaša 265. Pri tem ima največ zavarovalnic sedež v Veliki Britaniji (65 zavarovalnic oziroma 24,5 % vseh zavarovalnic iz držav članic EU, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle). Sledijo zavarovalnice s sedežem na Irskem (30 zavarovalnic), v Avstriji (29 zavarovalnic), Italiji (19 zavarovalnic), Nemčiji (19 zavarovalnic), Luksemburgu (17 zavarovalnic), Franciji (15). Ostale države članice imajo manj kot 10 zavarovalnic, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle in sicer so to še Belgija, Nizozemska, Švedska, Madžarska, Finska, Lichtenstein, Danska, Poljska, Češka, Slovaška, Španija, Gibraltar, Estonija, Litva, Latvija, Malta, Grčija, Norveška in Portugalska. Poleg tega pa v Sloveniji opravljata zavarovalne posle tudi dve podružnici zavarovalnic[3] iz držav članic EU.

[3] To sta podružnici avstrijskih zavarovalnic Wiener Städtische Allgemeine Versicherung AG in Victoria - Volksbanken Versicherungs AG.

Podatki o skupni premiji, za zavarovanja, ki so jih v Sloveniji v letu 2006 sklenile zavarovalnice iz držav Evropske unije, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle, še niso znani. Skupna premija takih zavarovanj pa je v letu 2005[4] znašala 8.780,1 tisoč EUR, skupne škode pa 502,2 tisoč EUR. Največ premije so zbrale zavarovalnice iz Velike Britanije (92,6 %), sledijo zavarovalnice iz Avstrije (3,4 %), Irske, Nemčije, Italije, Danske, Lichtensteina, Nizozemske in Belgije. Skupna premija, ki so jo v istem obdobju pobrale podružnice zavarovalnic iz držav EU, je v letu 2005 bistveno večja kot v letu poprej in znaša 5.056,5 tisoč EUR, medtem ko škode iz naslova teh zavarovanj znašajo le 38,1 tisoč EUR.

[4] Podatki so nepopolni, zato ne primerjamo s preteklim letom

V letu 2005 slovenske zavarovalnice v državi članici Evropske unije niso sklenile nobenega zavarovanja. V letu 2006 pa je skupna premija zavarovanj, ki so jih naše zavarovalnice neposredno sklenile v državah članicah EU, znašala 58.100 tisoč SIT oziroma 242,4 tisoč EUR. Od tega je bilo največ premij pobranih v Nemčiji in sicer kar 88,4 %, sledijo Italija, Češka, Poljska in Madžarska.

Po razvitosti zavarovalnega trga se Slovenija uvršča med srednje razvite evropske države, kar je razvidno iz primerjalnih podatkov držav članic EU[5]. Po deležu skupne zavarovalne premije v družbenem bruto proizvodu dosega štirinajsto mesto med državami EU oziroma dosega 67,5 % povprečja EU ter je pred Španijo, Češko, Luksemburgom, Slovaško, Poljsko, Madžarsko, Estonijo, Grčijo in Litvo, zaostaja pa za drugimi državami Evropske unije. Podobno mesto zavzema tudi po velikosti zbrane premije na prebivalca. Za razliko od primerljivih držav pa še vedno dosega bistveno manjši delež življenjskih zavarovanj v celotni zavarovalni premiji in sicer 29,9 %, medtem ko dosegajo vse druge države, razen Litve, večji delež in sicer do polovice in več celotne premije. Delež premije sicer vztrajno raste in se je od leta 2000 povečal za 10,5 odstotnih točk. Razlog za nizki delež življenjskih zavarovanj v celotni zavarovalni premiji gre iskati v velikem deležu socialnih zavarovanj, premajhnem poznavanju produktov življenjskih zavarovanj s strani prebivalstva, neosveščenosti prebivalstva o potrebi po tovrstnih zavarovanjih ter nerazvitem trgu življenjskih zavarovanj.

[5] Zadnji razpoložljivi podatki se nanašajo na leto 2005.

Tabela 4

Zavarovalna dejavnost po posameznih državah v letu 2005

Država	Celotna zavarovalna premija (v mio USD)	Delež celotne zav. premije v BDP (%)	Celotna zav. premija na prebivalca (v USD)	Delež življenjske premije v celotni zav. premiji (%)
Avstrija (AT)	18.897	6,17	2.343	46,7
Belgija (BE)	46.393	11,15	3.986	66,9
Češka (CZ)	4.869	3,98	478	38,4
Danska (DK)	20.935	8,07	3.876	64,2
Estonija (EE)	315	2,40	237	31,9
Finska (FI)	17.695	9,18	3.389	79,9
Francija (FR)	222.220	10,21	3.569	69,3
Grčija (GR)	4.827	2,17	447	47,7
Irska (IE)	29.811	8,56	4.177	67,1
Italija (IT)	139.194	7,59	2.264	65,9
Litva (LT)	376	1,47	110	27,7
Luksemburg (LU)	13.527	3,76	2.756	89,2
Madžarska (HU)	3.363	3,08	334	44,4
Malta (MT)	327	5,89	814	53,5
Nemčija (DE)	197.251	6,79	2.311	45,7
Nizozemska (NL)	61.073	9,79	3.740	52,3
Poljska (PL)	9.443	3,16	245	41,6
Portugalska (PT)	16.692	9,17	1.628	68,6
Slovaška (SK)	1.700	3,66	315	37,1
Slovenija (SI)	1.924	5,65	978	29,9
Španija (ES)	60.275	5,36	1.455	42,3
Švedska (SE)	27.710	7,82	3.092	68,1
Velika Britanija (UK)	300.241	12,45	4.599	66,5
EU (25)	**1.200.030**	**8,37**	**2.460**	**61,2**

*vključene so vse države EU, vključno s Ciprom in Latvijo
Vir: Sigma 5/2006.

Slika 4

Primerjava deležev celotne zavarovalne premije v BDP (%) v državah EU v letu 2005

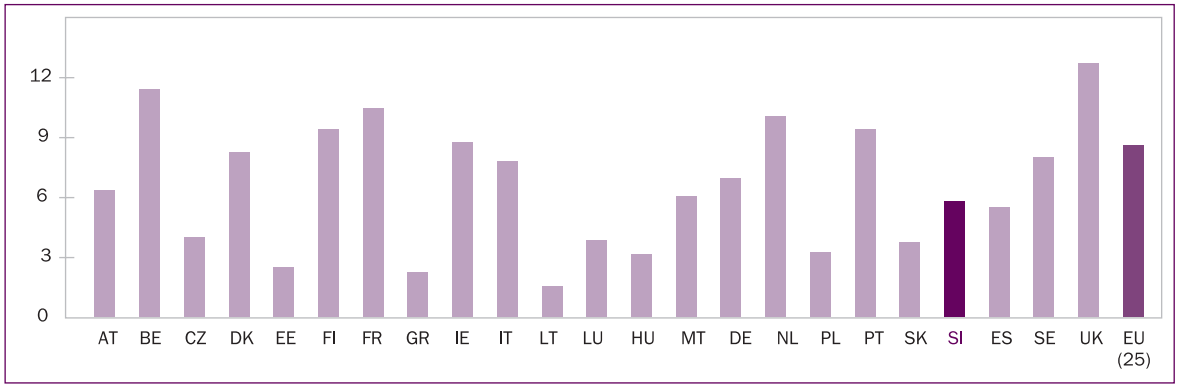

Vir: Sigma 5/2006

Slika 5

Rast kosmate obračunane zavarovalne premije od leta 2005 do 2006 (v %)

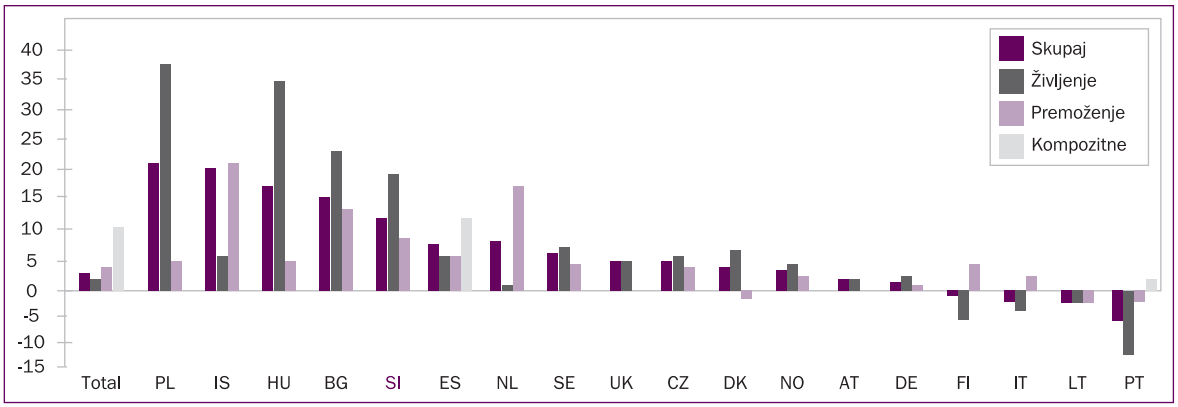

Vir: CEIOPS - Draft Spring 2007 Report on Financial Condition and Financial Stability in the European Insurance and Occupational Pension Fund Sector 2005 - 2006

V skladu s podatki, predloženimi Odboru Evropskih zavarovalnih in prostovoljnih pokojninskih nadzornikov (CEIOPS) s strani 18 držav, je tehtana povprečna kosmata premija življenjskih zavarovanj v letu 2006 glede na predhodno leto porasla za 1,5 %, kar je v primerjavi s predhodnimi leti precej manj, v nekaterih državah je bila rast celo negativna. Trend visoke rasti kosmate premije življenjskih zavarovanj pa je še vedno značilen predvsem za države vzhodne Evrope.

Rast tehtane povprečne kosmate premije premoženjskih zavarovanjih v letu 2006 glede na predhodno leto je znašala 3,9 %, kar je precej več kot leto poprej, ko je bila rast kosmate premije premoženjskih zavarovanj 0,5 %.

3.4. Izidi poslovanja

V izkazih poslovnih izidov so za leto 2006 zajeti večinoma nerevidirani izkazi poslovnih izidov, ločeno za zavarovalnice in pozavarovalnice. Zavarovalnice so izkaze pripravile na podlagi zakonskih predpisov Agencije (Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2002, Sklep o kontnem okviru za zavarovalnice – SKL 2002, Sklep o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov) in Slovenskih računovodskih standardov.

Tako Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2002 določa podrobnejšo vsebino letnega poročila, ki mora obsegati računovodske izkaze (bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz po posredni metodi opredeljenih denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala s prikazom uporabe bilančnega dobička ali bilančne izgube), pojasnila k računovodskim izkazom ter poslovno poročilo.

3.4.1. Izidi poslovanja zavarovalnic

Izkaz poslovnega izida zavarovalnic prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid poslovnega leta ter se sestavlja ločeno za premoženjska, razen zdravstvenih zavarovanj, življenjska in zdravstvena zavarovanja.

Tabela 5

Zbirni izkaz poslovnega izida zavarovalnic za leto 2005 in 2006 (vsi zneski so v mrd SIT)

	D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA ZAVAROVALNIC	Leto 2005	Leto 2006
I.	Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.X)	11,4	15,5
II.	Izid iz življenjskih zavarovanj (B.XIII)	3,4	3,3
III.	Izid iz zdravstvenih zavarovanj (C.XIII)	-2,1	-0,5
IV.	Prihodki naložb	18,7	17,9
V.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz življenjskih zavarovanj (B.XII)	0,1	0,9
VI.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz zdravstvenih zavarovanj (C.XII)	0,3	0,3
VII.	Odhodki naložb	4,5	3,1
VIII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida iz drugih zavarovanj (A.II)	15,6	13,6
IX.	Drugi prihodki iz zavarovanj	0,6	1,0
X.	Drugi odhodki iz zavarovanj	2,4	2,0
XI.	Drugi prihodki	1,1	0,4
XII.	Drugi odhodki	0,1	0,1
XIII.	Davek iz dobička zunaj rednega delovanja	6,0	6,8
XIV.	Drugi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah od dobička	-4,1	-0,8
XV.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I + II + III + IV + V + VI - VII - VIII + IX - X + XI - XII - XIII ± XIV)	9,0	12,4

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2005 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006

Zavarovalnice so v poslovnem letu 2006 izkazale skupaj 12,4 mrd SIT čistega dobička, medtem ko so v letu 2005 ustvarile 9 mrd SIT čistega dobička. Pozitiven zavarovalno-tehnični rezultat so dosegle v okviru življenjskih in premoženjskih zavarovanj, v okviru zdravstvenih zavarovanj pa negativen zavarovalno-tehnični rezultat.

Negativen čisti poslovni izid so v letu 2006 izkazale tri zavarovalnice v skupni višini 2,9 mrd SIT, od tega 91,3 % odpade na zavarovalnico z največjo izgubo. V letu 2005 je imelo negativen poslovni izid pet zavarovalnic v skupni višini 3,6 mrd SIT.

Tabela 6

Zbirni izkaz izida iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic za leto 2005 in 2006
(vsi zneski so v mrd SIT)

	A. IZKAZ IZIDA IZ PREMOŽENJSKIH, RAZEN ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ	Leto 2005	Leto 2006
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	153,6	163,0
II.	Donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz rednega delovanja	15,6	13,6
III.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	1,5	1,8
IV.	Čisti odhodki za škode	114,5	117,3
V.	Sprememba drugih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	-0,5	0,3
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	2,5	2,5
VII.	Čisti obratovalni stroški	39,4	41,7
VIII.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	6,8	4,7
IX.	Sprememba izravnalnih rezervacij (+/-)	4,3	3,0
X.	Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (I + II + III – IV ± V – VI – VII – VIII ± IX)	11,4	15,5

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2005 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006.

Čisti prihodki od zavarovalnih premij premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj, so v letu 2006 porasli za 6,1 %, čisti odhodki za škode za 2,4 %, čisti obratovalni stroški za 5,8 %, drugi čisti zavarovalni odhodki pa so se zmanjšali za 30,9 %. Zavarovalnice so tako dosegle pozitiven zavarovalno-tehnični izid iz premoženjskih zavarovanj, ki je za 36 % višji kot v predhodnem letu.

Tabela 7

Zbirni izkaz izida življenjskih zavarovanj zavarovalnic za leto 2005 in 2006 (vsi zneski so v mrd SIT)

	B. IZKAZ IZIDA IZ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ	Leto 2005	Leto 2006
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	82,6	98,9
II.	Prihodki naložb	17,9	17,4
III.	Čisti neiztrženi dobički naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	2,2	7,7
IV.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	4,7	5,1
V.	Čisti odhodki za škode	28,7	30,5
VI.	Sprememba ostalih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	-48,8	-65,8
VIII.	Čisti obratovalni stroški	18,8	20,7
IX.	Odhodki naložb	2,1	2,6
X.	Čiste neiztržene izgube naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	0,8	0,3
XI.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	4,7	5,0
XII.	Donos naložb, prenesen v izkaz izida iz rednega delovanja (-)	0,1	0,9
XIII.	Izid iz življenjskih zavarovanj (I + II + III + IV – V ± VI – VII – VIII – IX – XI – XII)	3,4	3,3

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2005 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006.

Čisti prihodki od zavarovalnih premij življenjskih zavarovanj so se v letu 2006 v primerjavi s predhodnim letom povečali za 19,7 %, kar je za 5,6 odstotnih točk več kot leto poprej. Čisti odhodki za škode so se povečali za 6,3 %, čisti obratovalni stroški za 10,1 %, sprememba ostalih zavarovalno-tehničnih rezervacij za 34,8 %, drugi čisti zavarovalni odhodki za 6,4 %, prihodki naložb pa so se zmanjšali za 2,8 %, kar je vodilo k izidu 3,3 mrd SIT, ki se je v primerjavi z letom 2005 nekoliko zmanjšal in sicer za 2,9 %.

Tabela 8

Zbirni izkaz izida zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic za leto 2005 in 2006 (vsi zneski so v mrd SIT)

	C. IZKAZ IZIDA IZ ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ	Leto 2005	Leto 2006
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	70,5	80,6
II.	Prihodki naložb	2,0	2,1
III.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	0,0	0,0
IV.	Čisti odhodki za škode	63,7	71,0
V.	Sprememba ostalih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	1,0	2,9
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0,2	-0,2
VII.	Čisti obratovalni stroški	10,4	12,7
VIII.	Odhodki naložb	0,3	0,1
IX.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	0,7	0,7
X.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz izida iz rednega delovanja (-)	0,3	0,3
XI.	Izid iz zdravstvenih zavarovanj (I + II + III – IV ± V - VI - VII – VIII – IX – X) pred razporeditvijo polovice pozitivnega izida iz dopolnilnega zavarovanja	-2,1	0,8
XII.	Razporejena polovica pozitivnega izida iz dopolnilnega zavarovanja	/	1,3
XIII.	Izid iz zdravstvenih zavarovanj (XI – XII)	-2,1	-0,5

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2005 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006.

Zavarovalno-tehnični izid zdravstvenih zavarovanj se je v letu 2006 glede na predhodno leto precej popravil, saj je bil v letu 2005 negativen in je znašal -2,1 mrd SIT, v letu 2006 pa je znašal le še -0,5 mrd SIT. Na takšen pozitiven izid so vplivali predvsem čisti prihodki od zavarovalnih premij, ki so se v letu 2006 v primerjavi s predhodnim letom povečali za 14,3 %, medtem ko so se čisti odhodki za škode povečali za 11,5 % ter sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (zmanjšanje izravnalnih rezervacij), ki se je povečala za 190 %. Zvišali so se še prihodki naložb za 5 %, medtem ko so odhodki naložb zmanjšali. Porasli pa so čisti obratovalni stroški in sicer za 22,1 %.

Tabela 9

Zbirni izkaz izida dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic za leto 2006 (vsi zneski so v mrd SIT)

	Ca. IZKAZ IZIDA IZ ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ	Leto 2006
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	79,2
II.	Prihodki naložb	2,1
III.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	0,0
IV.	Čisti odhodki za škode	70,7
V.	Sprememba ostalih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	2,9
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0,0
VII.	Čisti obratovalni stroški	11,9
VIII.	Odhodki naložb	0,2
IX.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	0,6
X.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz izida iz rednega delovanja (-)	0,3
XI.	Izid iz dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj (I + II + III –I V ± V - VI - VII – VIII – IX – X)	0,5

Vir: Nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006.

Dopolnilna zdravstvena zavarovanja so prostovoljna zdravstvena zavarovanja, ki krijejo razliko ali del razlike med celotnimi stroški zdravstvenih storitev in stroški teh storitev, ki jih krije obvezno zdravstveno zavarovanje po zakonu, ki ureja obvezna zdravstvena zavarovanja. Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2002 (Ur. l. RS, št. 89/05) je zavarovalnicam, ki opravljajo posle omenjenih zavarovanj naložil, da s prvim trimesečjem leta 2006 dodatno sestavljajo še izkaz poslovnega izida in bilanco stanja iz dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Na slovenskem trgu delujejo tri take zavarovalnice, ki so leto 2006 v okviru dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj končala s pozitivnim izidom v višini 0,5 mrd SIT. Čisti prihodki od zavarovalnih premij so znašali 79,2 mrd SIT, kar predstavlja kar 98,3 % čistih prihodkov od premij vseh zdravstvenih zavarovanj, čisti odhodki za škode pa 70,7 mrd SIT, ki v čistih odhodkih za škode vseh zdravstvenih zavarovanj predstavljajo 99,6 % delež.

3.4.2. Izidi poslovanja pozavarovalnic

Tudi v letu 2006 sta obe pozavarovalnici izkazali pozitivni čisti poslovni izid, in sicer skupaj v višini 3,9 mrd SIT, kar je v primerjavi s preteklim letom za 69,6 % več. Že zavarovalno-tehnični izid je v letu 2006 v primerjavi s predhodnim letom precej višji in znaša 3,8 mrd SIT (1,2 mrd SIT več kot v letu 2005). Čisti odhodki za škode so se v letu 2005 povečali za 8,7 %, kar je za 13,1 odstotnih točk manjši porast kot v letu poprej, medtem ko so se čisti prihodki od zavarovalnih premij povečali za 15,5 % (za 0,4 odstotnih točk višji porast kot v preteklem letu).

Tabela 10

Zbirni izkaz poslovnega izida pozavarovalnic za leto 2005 in 2006 (vsi zneski so v mrd SIT)

	A. IZKAZ IZIDA IZ DRUGIH ZAVAROVANJ (RAZEN ŽIVLJENJSKIH IN ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ)	Leto 2005	Leto 2006
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	25,1	29,0
II.	Donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz rednega delovanja	2,1	2,1
IV.	Čisti odhodki za škode	17,3	18,8
V.	Sprememba drugih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	-0,0	-0,1
VII.	Čisti obratovalni stroški	7,5	8,4
VIII.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	0,0	0,1
IX.	Sprememba izravnalnih rezervacij (+/-)	0,2	0,0
X.	Izid iz drugih zavarovanj (I + II – IV – V ± VII – VIII ± IX)	2,6	3,8
	D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA POZAVAROVALNIC		
I.	Izid iz drugih zavarovanj (A.X)	2,6	3,8
IV.	Prihodki naložb	3,5	3,7
VII.	Odhodki naložb	0,7	0,5
VIII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida iz drugih zavarovanj (A.II)	2,1	2,1
IX.	Drugi prihodki iz zavarovanj	0,0	0,3
X.	Drugi odhodki iz zavarovanj	0,2	0,1
XI.	Drugi prihodki	0,1	0,0
XII.	Drugi odhodki	0,0	0,0
XIII.	Davek iz dobička zunaj rednega delovanja	0,9	1,2
XIV.	Drugi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah od dobička	0,0	0,0
XV.	**ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I + IV - VII - VIII + IX - X + XI - XII - XIII ± XIV)**	**2,3**	**3,9**

Vir: Nerevidirani izkazi poslovnega izida pozavarovalnic za leto 2005 in za leto 2006.

3.5. Bilance stanja

3.5.1. Bilance stanja zavarovalnic

Podatki v zbirni bilanci stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2005 in 31. 12. 2006 zajemajo skupaj vse tri oblike zavarovanj: premoženjska, življenjska in zdravstvena, zavarovalnice pa so bile dolžne v skladu s Sklepom o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic - SKL 2002 sestaviti bilanco stanja za obe leti ločeno za premoženjska in življenjska zavarovanja.

Tabela 11

Bilanca stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2005 in 31. 12. 2006 (vsi zneski so v mrd SIT)

		Življenjska zavarovanja		Premoženjska zavarovanja		Konsolidirana skupna bilanca stanja		
		Leto 2005	Leto 2006	Leto 2005	Leto 2006	Leto 2005	Leto 2006	Indeks 06/05
	SREDSTVA	**330,9**	**410,5**	**376,2**	**432,7**	**707,1**	**843,2**	**119**
A	**Neopredmetena dolgoročna sredstva**	1,1	0,9	3,3	2,9	4,3	3,8	88
B	**Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe**	284,6	327,7	306,4	350,3	591,0	678,0	115
	- od tega druge finančne naložbe	270,8	319,1	242,8	283,5	513,6	602,6	117
C	**Naložbe v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje**	33,6	70,3	0,0	0,0	33,6	70,3	209
D	**Terjatve;** od tega:	3,7	3,6	54,6	69,3	58,3	72,9	125
	- terjatve iz neposrednih zavarovanj	1,1	1,4	33,0	36,2	34,1	37,6	110
	- terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja	0,4	0,3	5,2	9,3	5,6	9,6	171
E	**Razna sredstva**	1,0	2,1	6,4	5,7	7,5	7,8	104
F	**Aktivne časovne razmejitve**	6,9	5,9	5,5	4,5	12,5	10,4	83
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	**330,9**	**410,5**	**376,2**	**432,7**	**707,1**	**843,2**	**119**
A	**Kapital;** od tega:	38,0	45,9	70,2	95,4	108,2	141,3	131
	- vpoklicani kapital	11,7	13,7	27,2	30,7	38,9	44,4	114
B	**Podrejene obveznosti**	2,6	2,7	8,9	8,9	11,5	11,6	101
C	**Čiste tehnične rezervacije**	243,2	272,9	261,9	281,6	505,1	554,5	110
D	**Čiste rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje**	32,3	68,7	0,0	0,0	32,3	68,7	213
E	**Rezervacije za druge nevarnosti in stroške**	1,1	0,5	0,4	3,6	1,5	4,1	273
F	**Obveznosti za finančne naložbe pozavarovateljev iz naslova pozavarovalnih pogodb pri cedentih**	4,1	5,5	0,9	1,4	5,0	6,9	138
G	**Druge obveznosti;** od tega:	8,0	12,2	32,6	39,0	40,6	51,2	126
	- obveznosti iz neposrednih zavarovanj	2,2	2,5	9,9	7,8	12,1	10,3	85
	- obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja	0,2	0,1	5,8	9,1	6,0	9,2	153
H	**Pasivne časovne razmejitve**	1,6	2,1	1,3	2,8	2,9	4,9	169

Vir: Revidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2005 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2006.

Bilančna vsota zavarovalnic je v letu 2006 v primerjavi s predhodnim letom porasla za 136,1 mrd SIT oziroma za 19,2 %. Na strani sredstev je daleč najbolj porasel odstotek naložb v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje (za 109,2 %), kar predstavlja 36,7 mrd SIT. Sledijo jim terjatve, ki so se povečale za 25 % in sicer najbolj zaradi povečanja terjatev iz sozavarovanja in pozavarovanja (za 71 %), ter povečanja drugih terjatev ter odloženih terjatev za davke (za 37,5 %). Slednje predstavljajo novo postavko, ki jo je prinesla prenovljena davčna zakonodaja in spremenjeni slovenski računovodski standardi. Za slabih 15 % so v letu 2006 porasle naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe, predvsem zaradi porasta naložb v zemljišča za neposredno izvajanje zavarovalne dejavnosti ter porasta drugih finančnih naložb znotraj katerih so kar za 127 % oziroma 24,2 mrd SIT porasle dolgoročne naložbe v delnice in druge vrednostne papirje s spremenljivim donosom in v kupone skladov. V primerjavi s predhodnim letom pa so se na strani sredstev najbolj znižale aktivne časovne razmejitve (za 16,8 %) ter neopredmetena dolgoročna sredstva (za 11,6 %).

Na strani virov sredstev zasledimo porast kapitala za 33,1 mrd SIT, kar predstavlja porast za 30,6 %. Na porast je v največji meri vplival preneseni čisti poslovni izid. Zavarovalnice so v letu 2005 izkazale preneseno izgubo v višini 0,6 mrd SIT. Zaradi dobrega poslovnega izida v letu 2005 ter spremembe slovenskih računovodskih standardov se je preneseni dobiček povečal na 18,2 mrd SIT. Povečale so se tudi kapitalske rezerve in sicer za 6,5 mrd SIT oziroma za 68,8 %. Čiste zavarovalno-tehnične rezervacije so se povečale za 9,8 %, kar predstavlja 49,4 mrd SIT, čiste rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje za 112,6 % (za 36,3 mrd SIT) in obveznosti za finančne naložbe pozavarovateljev iz naslova pozavarovalnih pogodb pri cedentih za 36,2 %. Povečale so se tudi druge obveznosti in sicer za 26 %, predvsem zaradi povečanja obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja (za 53,5 %) in na novo uvedenih odloženih obveznosti za davek v okviru dolgoročnih obveznosti, ki so se povečale za 11,2 mrd SIT.

Zanimiva je tudi primerjava bilančne vsote ter posameznih postavk bilance stanja zavarovalnic za življenjska in za premoženjska zavarovanja.

Bilančna vsota za življenjska zavarovanja predstavlja na dan 31. 12. 2006 že 48,7 % celotne bilančne vsote zavarovalnic, kar je v primerjavi z letom 2005 za 1,9 odstotne točke več. Ta delež je precej višji v primerjavi z deležem obračunane kosmate premije življenjskih zavarovanj, ki sicer iz leta v leto raste, v skupni obračunani premiji zavarovalnic za leto 2006 pa vendarle predstavljajo le 26,3 %.

Na tako visoko bilančno vsoto življenjskih zavarovanj vplivajo predvsem finančne naložbe. Lete znašajo pri življenjskih zavarovanjih 395 mrd SIT in predstavljajo že 96,2 % bilančne vsote življenjskih zavarovanj, medtem ko z 321,2 mrd SIT dosegajo pri premoženjskih zavarovanjih samo 74,2 % bilančne vsote. Nasprotna pa je slika pri naložbah v zemljišča in zgradbe za zavarovalno dejavnost. Največji del teh naložb se financira iz premoženjskih zavarovanj, kjer predstavljajo 7 % bilančne vsote, pri življenjskih zavarovanjih pa predstavljajo le 0,9 % bilančne vsote.

Razmerja med sredstvi življenjskih in premoženjskih zavarovanj so odraz razmerij na strani obveznosti do virov v bilancah stanja zavarovalnic. Čiste tehnične rezervacije predstavljajo v premoženjskih zavarovanjih 65,1 %, v življenjskih zavarovanjih pa že 83,2 % bilančne vsote. Drugačna pa je slika pri deležu kapitala med vsemi obveznostmi do virov, ki pri premoženjskih zavarovanjih dosega 22 %, pri življenjskih zavarovanjih pa le 11,2 %. To med drugim dokazuje, da zavarovalnice večji del naložb v zemljišča in zgradbe za zavarovalno dejavnost financirajo s kapitalom iz premoženjskih zavarovanj.

3.5.2. Bilance stanja pozavarovalnic

Tabela 12

Zbirna bilanca stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2005 in 31. 12. 2006 (vsi zneski so v mrd SIT)

		Leto 2005	Leto 2006	Indeks 06/05
	SREDSTVA	**75,2**	**88,2**	**117**
A.	**Neopredmetena dolgoročna sredstva**	0,0	0,1	/
B.	**Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe**	61,5	68,4	111
	- od tega druge finančne naložbe	49,0	55,6	114
D.	**Terjatve**	11,4	15,4	135
	- od tega terjatve iz pozavarovanja	10,7	14,9	139
E.	**Razna sredstva**	0,1	1,9	1.900
F.	**Aktivne časovne razmejitve**	2,2	2,4	109
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	**75,2**	**88,2**	**117**
A.	**Kapital; od tega:**	23,5	26,3	112
.	- vpoklicani kapital	8,6	8,6	100
B.	**Podrejene obveznosti**	0,0	2,8	/
C.	**Čiste tehnične rezervacije**	40,3	43,3	107
G.	**Druge obveznosti**	11,1	15,6	141
	- od tega obveznosti iz pozavarovanja	9,3	12,8	138
H.	**Pasivne časovne razmejitve**	0,3	0,2	67

Vir: Nerevidirane bilance stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2005 in na dan 31. 12. 2006.

Porast bilančne vsote v pozavarovalnicah je bil nekoliko manjši, kot so ga zabeležile zavarovalnice, v primerjavi s porastom v preteklih letih pa precej večji. Porast v primerjavi s preteklim letom so beležile vse pomembnejše postavke sredstev. Gledano skozi odstotke so največji porast beležila razna sredstva (predvsem denarna sredstva in opredmetena osnovna sredstva razen zemljišč in zgradb), ki so se povečala za 1,8 mrd SIT. Sicer pa je k porastu prispevalo predvsem povečanje terjatev iz pozavarovanja za 39 %, povečanje finančnih naložbe za 14 % ter 9 % povečanje aktivnih časovnih razmejitev.

Na strani obveznosti so se najbolj povečale druge obveznosti, predvsem obveznosti iz pozavarovanja za 38 %. Povečal se je tudi kapital in sicer na račun 73,6 % povečanja kapitalskih rezerv ter 130,9 % povečanja prenesenega čistega poslovnega izida. Čiste zavarovalno-tehnične rezervacije so se povečale za 7 % in so tako konec leta 2006 predstavljale 49,1 % celotnih obveznosti do virov sredstev. Pasivne časovne razmejitve pa so se znižale za 33 %.

3.6. Kazalci poslovanja

V naslednji tabeli prikazujemo nekaj pomembnejših kazalcev poslovanja.

Tabela 13

Kazalci poslovanja zavarovalnic in pozavarovalnic

	Zavarovalnice		Pozavarovalnice	
	2005	2006	2005	2006
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij – PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	75%	72%	69%	65%
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij – ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	35%	31%	/	/
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij – ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	90%	88%	/	/
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji – PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	21%	21%	20%	19%
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji – ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	22%	20%	/	/
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji – ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	15%	16%	/	/
Koeficient nalaganja oz. pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnih skladov	112%	110%	/	/
Koef. nalaganja oz. pokritost vseh zavar. teh. rezervacij z naložbami	111%	110%	104%	109%
Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev	15%	17%	31%	30%
Čista donosnost kapitala	9%	10%	11%	16%
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji – PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	80%	80%	65%	67%
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji – ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	98%	98%	27%	34%
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji – ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	100%	100%	/	/

Vir: Obrazca St – 43 in St – 55, revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2005 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2006 ter revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic in pozavarovalnic za leto 2005 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic in pozavarovalnic za leto 2006.

Razmerje med čistimi odhodki za škode in čistimi prihodki od zavarovalnih premij se je pri zavarovalnicah v primerjavi s predhodnim letom nekoliko izboljšalo pri vseh treh osnovnih oblikah zavarovanj. Razmerje se je najbolj izboljšalo pri življenjskih zavarovanjih in sicer za 4 odstotne točke, kar je posledica velike rasti zbrane premije teh zavarovanj. Tudi pri zdravstvenih zavarovanjih se je omenjeno razmerje izboljšalo za 2 odstotni točki, vzroke pa najdemo v dvakratnem dvigu premij prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja v letu 2006. Tudi pri pozavarovalnicah se je to razmerje nekoliko izboljšalo in sicer za 4 odstotne točke.

Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji je glede na leto 2005 pri zavarovalnicah pri premoženjskih zavarovanjih ostal nespremenjen, pri življenjskih zavarovanjih se je zmanjšal za 2 odstotni točki, pri zdravstvenih zavarovanjih pa se je povečal za 1 odstotno točko. Pri pozavarovalnicah se je omenjeni delež zmanjšal in sicer za 1 odstotno točko ter dosegel enako raven kot leta 2004.

Koeficient nalaganja oz. pokritosti zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami prikazuje razmerje med finančnimi naložbami iz naslova zavarovalno-tehničnih rezervacij in oblikovanimi zavarovalno-tehničnimi rezervacijami. Pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z ustreznimi naložbami mora biti najmanj 100 %. Tako je koeficient pokritosti zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnih skladov v letu 2006 znašal 110 %, kar je za dve odstotni točki manj kot v letu 2005. Koeficient nalaganja oz. pokritosti vseh zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami za zavarovalnice je znašal prav tako 110 %, kar je nekoliko manj kot v letu 2005. Omenjeni koeficient je za pozavarovalnice v letu 2006 znašal 109 % (izboljšanje v primerjavi z letom 2005 za 5 odstotnih točk).

Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev kaže stopnjo udeležbe lastniškega kapitala v vseh obveznostih. Ta delež se je pri zavarovalnicah povečal za 2 odstotni točki in tako znaša 17 %. Vzrok za povečanje tega deleža je porast kapitala oziroma njegovih postavk, predvsem kapitalskih rezerv in prenesenega čistega poslovnega izida. Pri pozavarovalnicah se je ta delež

zmanjšal za 1 odstotno točko in sicer na 30 %. Vzroke za zmanjšanje tega deleža je iskati v večjem porastu zavarovalno-tehničnih rezervacij in drugih obveznosti od povečanja kapitala.

Kazalec donosnosti kapitala se izračunava kot razmerje med čistim dobičkom in povprečnim stanjem kapitala. Kazalec za leto 2006 za zavarovalnice znaša 10 % in je tako za 1 odstotno točko višji kot v predhodnem letu in nadaljuje trend povečevanja iz leta 2005, ko se je v primerjavi s predhodnim letom povečal za 5 odstotnih točk. Pri pozavarovalnicah pa se je kazalec povečal za 5 odstotnih točk in tako znaša 16 %, kar je posledica tega, da se je čisti dobiček bolj povečal (za 70 %) kot pa kapital (za 12 %).

Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji (to je odstotek zavarovanja – lastnega deleža) se za zavarovalnice v letu 2006 v primerjavi s predhodnim letom pri nobeni skupini zavarovanj ni spremenil. Pri pozavarovalnicah se je ta delež povečal in sicer pri premoženjskih zavarovanjih za 2 odstotni točki, pri življenjskih zavarovanjih pa za 7 odstotnih točk.

3.7. Zavarovalno-tehnične rezervacije

Zavarovalnice in pozavarovalnice so oblikovale zavarovalno-tehnične rezervacije v skladu s Sklepom o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (Ur. l. RS, št. 3/01, 69/01 in 85/05).

Slika 6

Gibanje čistih zavarovalno – tehničnih rezervacij zavarovalnic v obdobju 2002 - 2006
(vsi zneski so v mrd SIT na dan 31. 12.)

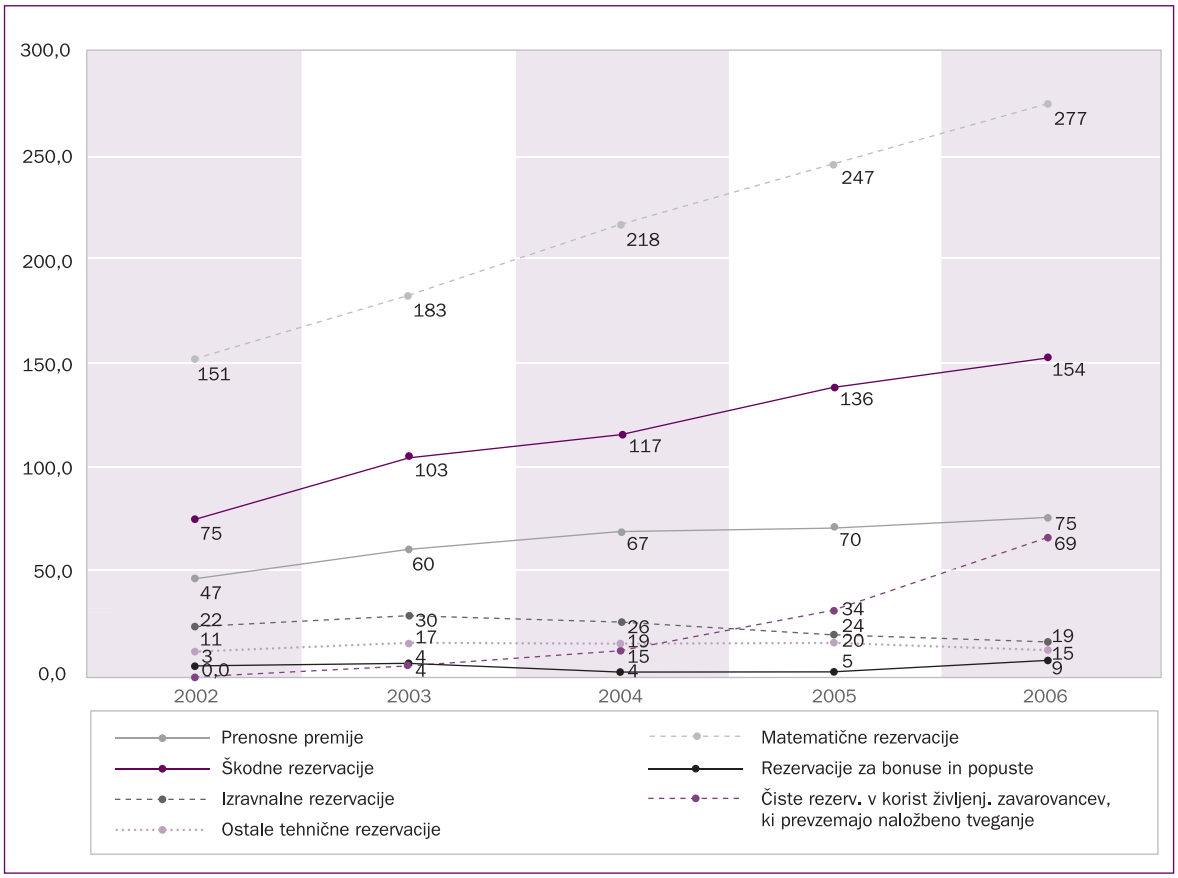

Vir: Obrazci St – 55.

Slika 7

Gibanje čistih zavarovalno – tehničnih rezervacij pozavarovalnic v obdobju 2002 - 2006
(vsi zneski so v mrd SIT na dan 31. 12.)

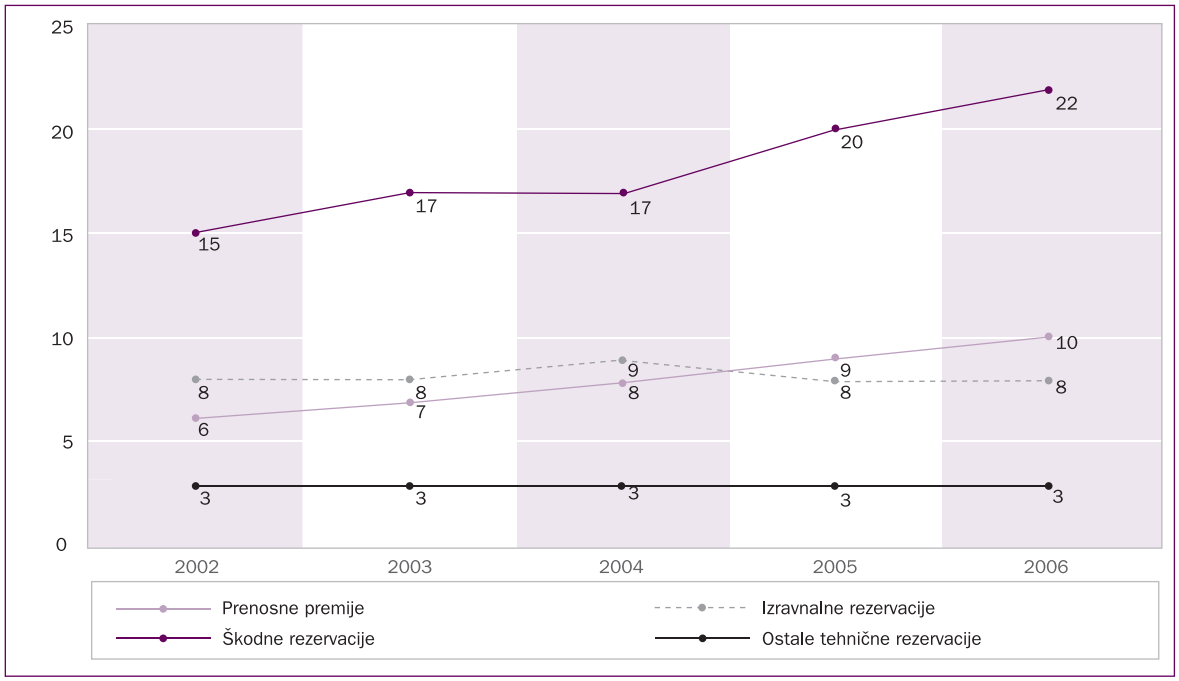

Vir: Obrazci St – 55.

Zavarovalnice so na dan 31. 12. 2006 oblikovale čiste zavarovalno-tehnične rezervacije v višini 617,4 mrd SIT, kar je za 15,4 % več kot leto poprej. Pozavarovalnice pa so na dan 31. 12. 2006 oblikovale 43,3 mrd SIT čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij oziroma za 7,5 % več kot v predhodnem letu.

Rezervacije za prenosne premije so zavarovalnice in pozavarovalnice oblikovale za vsako pogodbo posebej, razen v primeru, ko verjetnost nastanka škode ni enakomerno porazdeljena med trajanjem pogodbe ali v primeru spremembe v višini zavarovalnega kritja v času trajanja zavarovanja. Rezervacije za prenosne premije so zmanjšane za stroške pridobivanja zavarovanj. Čiste prenosne premije so se v letu 2006 pri zavarovalnicah v primerjavi s preteklim letom povečale za 6,4 %, v pozavarovalnicah pa za 12,5 %.

Zavarovalnice oblikujejo matematične rezervacije v višini sedanje vrednosti ocenjenih bodočih obveznosti zavarovalnice, zmanjšanih za ocenjeno sedanjo vrednost bodočih premij, ki bodo vplačane na podlagi sklenjenih zavarovanj. Čiste matematične rezervacije zavarovalnic, ki sklepajo življenjska zavarovanja, so se v letu 2006 v primerjavi s predhodnim letom povečale za 12,3 %. Pozavarovalnice niso oblikovale matematičnih rezervacij, ker ne sklepajo dolgoročnih zavarovanj, za katere je potrebno oblikovati matematične rezervacije.

Škodne rezervacije so zavarovalnice in pozavarovalnice oblikovale tako za prijavljene in nerešene škode, ki se praviloma izračunavajo ločeno za vsako škodo posebej, kakor tudi za nastale, a še ne prijavljene oziroma ne dovolj prijavljene škode. Škodne rezervacije za nastale, a še ne prijavljene oziroma ne dovolj prijavljene škode se določi glede na izkušnje preteklih let, upoštevajoč število škod in povprečno priznano odškodnino iz škod, prijavljenih v obračunskem letu, ter pričakovan razvoj v prihodnosti. Škodne rezervacije zajemajo poleg odškodnin tudi stroške reševanja škod. Zavarovalnice so čiste škodne rezervacije v letu 2006 v primerjavi s preteklim letom povečale za 13,3 %, pozavarovalnice pa za 9,3 %.

Čiste rezervacije za bonuse in popuste so se v primerjavi s preteklim letom pri zavarovalnicah povečale kar za 92,6 %, pozavarovalnice pa za 15 %.

Stanje izravnalnih rezervacij zavarovalnic se je v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 pri zavarovalnicah zmanjšalo od 23,5 mrd SIT na 19,2 mrd SIT, pri pozavarovalnicah pa iz 8,42 mrd SIT na 8,40 mrd SIT, kar je posledica zakonskih sprememb. Že Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-A) iz leta 2002 je ukinil oblikovanje izravnalnih rezervacij v nekaterih zavarovalnih vrstah in zavarovalnicam naložil razgradnjo le-teh v obdobju petih let. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-C) iz leta 2006 pa je oblikovanje izravnalnih rezervacij omejil samo na zavarovalno vrsto kreditnih zavarovanj, ter zavarovalnicam določil rok razgradnje izravnalnih rezervacij v ostalih zavarovalnih vrstah (1. januar 2007). Zmanjšanje teh rezervacij se odraža v bilanci stanja, istočasno pa vpliva na izboljšanje poslovnega izida zavarovalnic.

Zavarovalnice so na dan 31. 12. 2006 oblikovale čiste rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje v višini 68,8 mrd SIT, kar pomeni v primerjavi s preteklim letom povišanje kar za 101,9 %. Dvig teh rezervacij je posledica veliko večjega števila sklenjenih zavarovanj, pri katerih zavarovanec prevzema naložbeno tveganje. Do leta 2003 je bilo namreč stanje teh rezervacij nizko (v letu 2002 so znašale le 211 mio SIT). Število zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje je v letu 2006 naraslo že na 216.122, kar je za 61.236 zavarovancev več kot leto poprej.

Ostale čiste tehnične rezervacije oblikujejo zavarovalnice in pozavarovalnice glede na predvidene bodoče obveznosti in tveganja velikih škod, ki izhajajo na primer iz zavarovanja odgovornosti za jedrsko škodo, proizvajalčeve odgovornosti za farmacevtske izdelke, potresa in drugih obveznosti in tveganja. Čiste ostale zavarovalno-tehnične rezervacije so se v zavarovalnicah v letu 2006 v primerjavi s preteklim letom zmanjšale za 25,8 %, v pozavarovalnicah pa so ostale skoraj nespremenjene.

Poročila pooblaščenih aktuarjev vsebujejo pozitivna mnenja na oblikovane zavarovalno-tehnične rezervacije v letu 2006. Pri nekaterih zavarovalnicah so pooblaščeni aktuarji opozorili upravo zavarovalnice na pomanjkljivost evidenc v informacijskih sistemih, ki tako ne zagotavljajo vseh funkcionalnosti obdelovanja podatkov. Prav tako so opozorili še na povečanja nevarnosti reinvestiranja zaradi neugodnih trendov na kapitalskem trgu in da višina zavarovalnih premij in prihodki iz nekaterih zavarovalnih vrst ne zadoščajo za izpolnjevanje obveznosti iz zavarovalnih pogodb.

3.8. Naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov

Finančne naložbe zavarovalnic izkazujejo v zadnjih letih visoke stopnje rasti. Zavarovalnice so imele na dan 31. 12. 2006 za 684,5 mrd SIT naložb kritnega premoženja, katerega del predstavljajo tudi naložbe kritnih skladov, ki so jih zavarovalnice v skladu s predpisi dolžne oblikovati. Naložbe kritnega premoženja so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 18,7 mrd SIT oz. za 7 %, naložbe kritnih skladov pa kar za 69,4 mrd SIT oz. 22,2 %, kar je več, kot je znašal porast zbrane zavarovalne premije v tem obdobju.

Tabela 14

Naložbe zavarovalnic v obdobju 1997 - 2006 (vsi zneski so v mrd SIT na dan 31. 12.)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Indeks 06/97
Naložbe iz lastnih virov	4,2	5,4	13,3	11,4	16,9	24,3	28,3	37,4	46,1	69,2	1.648
Kritni sklad	35	48,3	67	91	123,8	168,8	221,9	276	326,5	398,9	1.140
Kritno premoženje brez kritnih skladov	57	72,4	88	107,1	128	187,5	220,8	239,1	266,9	285,6	501
Skupaj	**96,2**	**126,1**	**168,3**	**209,5**	**268,7**	**380,6**	**471,0**	**552,5**	**639,5**	**753,7**	**783**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci.

V strukturi naložb od leta 1997 do leta 2006 so se bistveno bolj kot ostale, povečale naložbe kritnih skladov, ki z 398,9 mrd SIT po stanju na dan 31. 12. 2006 predstavljajo že 58,3 % naložb celotnega kritnega premoženja.

Tabela 15

Naložbe pozavarovalnic v obdobju 1997 - 2006 (vsi zneski so v mrd SIT na dan 31. 12.)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Indeks 06/97
Naložbe iz lastnih virov	1	3,6	6,9	9,4	9,3	12,5	14,7	17,3	19,4	30,8	3.080
Kritno premoženje brez kritnih skladov	24	25	24,2	25,9	29,2	31,3	38,4	39,6	42	46,9	195
Skupaj	**25**	**28,6**	**31,1**	**35,3**	**38,5**	**43,8**	**53,1**	**56,9**	**61,4**	**77,7**	**311**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci.

Pozavarovalnice izkazujejo nižje stopnje rasti finančnih naložb kot zavarovalnice. Na dan 31. 12. 2006 so imele 46,9 mrd SIT naložb kritnega premoženja, ki so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 4,9 mrd SIT oz. za 11,7 %.

Tabela 16

Sestava naložb kritnih skladov in naložb kritnega premoženja zavarovalnic v obdobju 2000 - 2006
(vsi zneski so v mrd SIT na dan 31. 12.)

	Kritni sklad								Kritno premoženje brez kritnih skladov							
	2000	%	2002	%	2004	%	2006	%	2000	%	2002	%	2004	%	2006	%
Državni papirji*	45,3	49,8	84	49,8	138,1	50	173,1	43,4	22,4	20,9	57,1	30,4	73,2	30,6	110,4	38,7
Nepremičnine	2,1	2,3	0,6	0,4	0,4	0,1	0,5	0,1	8,6	8	10,7	5,7	8,9	3,7	4,3	1,5
Posojila	0,5	0,5	0,9	0,5	2,9	1	1,5	0,4	11,8	11	10,2	5,4	6,2	2,6	4,1	1,4
Dolžniški vrednostni papirji	19	20,9	43,6	25,8	72,8	26,4	112,9	28,3	11,9	11,1	22,8	12,2	42,2	17,6	56,2	19,7
Lastniški vrednostni papirji	4,8	5,3	10,3	6,1	34,4	12,5	89,7	22,5	16,8	15,7	26,3	14	46,4	19,4	57,2	20
Depoziti v bankah	19,1	21	28,2	16,7	26,8	9,7	18,6	4,7	35,2	32,9	39,7	21,2	36,2	15,2	27,6	9,7
Ostalo	0,2	0,3	1,2	0,7	0,8	0,3	2,6	0,6	0,4	0,4	20,8	11,2	26	10,9	25,8	9
Skupaj	**90,9**	**100**	**168,8**	**100**	**276**	**100**	**398,9**	**100**	**107,1**	**100**	**187,5**	**100**	**239,1**	**100**	**285,6**	**100**

*državni papirji in vrednostni papirji za katere jamči država (1998-2000, državni papirji in posojila z državnim jamstvom)
Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci

Sredstva kritnega premoženja so bila tudi v letu 2006 naložena predvsem v državne papirje (38,7 %). V primerjavi s preteklimi leti so se precej znižali bančni depoziti (9,7 %) in naložbe v

nepremičnine (1,5 %). Poleg naložb v državne vrednostne papirje, vse bolj narašča tudi pomen naložb v dolžniške vrednostne papirje, ki v tem letu predstavljajo že 19,7 % vseh naložb kritnega premoženja zavarovalnic.

Tudi v strukturi naložb kritnih skladov prevladujejo naložbe v državne papirje v višini 43,4 %. Sledijo jim drugi dolžniški vrednostni papirji s 28,3 %, lastniški vrednostni papirji z 22,5 % in depoziti v bankah s 4,7 %.

Sektorsko gledano so naložbe zavarovalniškega sektorja v pomembnem obsegu usmerjene v bančne lastniške in dolžniške vrednostne papirje ter depozite v bankah. Takšna naložbena politika zavarovalnic je tudi odraz procesa povezovanja bank in zavarovalnic, to pa pomembno vpliva na lastniško prepletenost finančnih institucij in njihovo skupno izpostavljenost.

Slika 8

Sestava naložb kritnega premoženja (s kritnimi skladi) zavarovalnic v obdobju 2000 – 2006
(vsi zneski so v mrd SIT na dan 31. 12.)

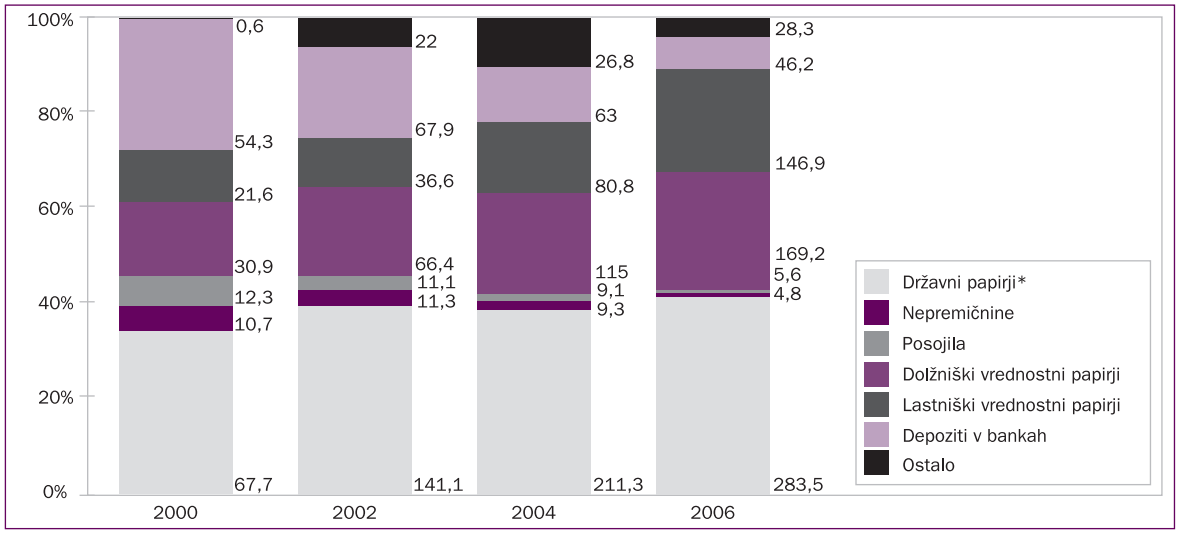

*državni papirji in vrednostni papirji, za katere jamči država (1998 - 2000, državni papirji in posojila z državnim jamstvom)
Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci

Slika 9

Sestava naložb kritnega premoženja pozavarovalnic v obdobju 2000 - 2006 (vsi zneski so v mrd SIT na dan 31. 12.)

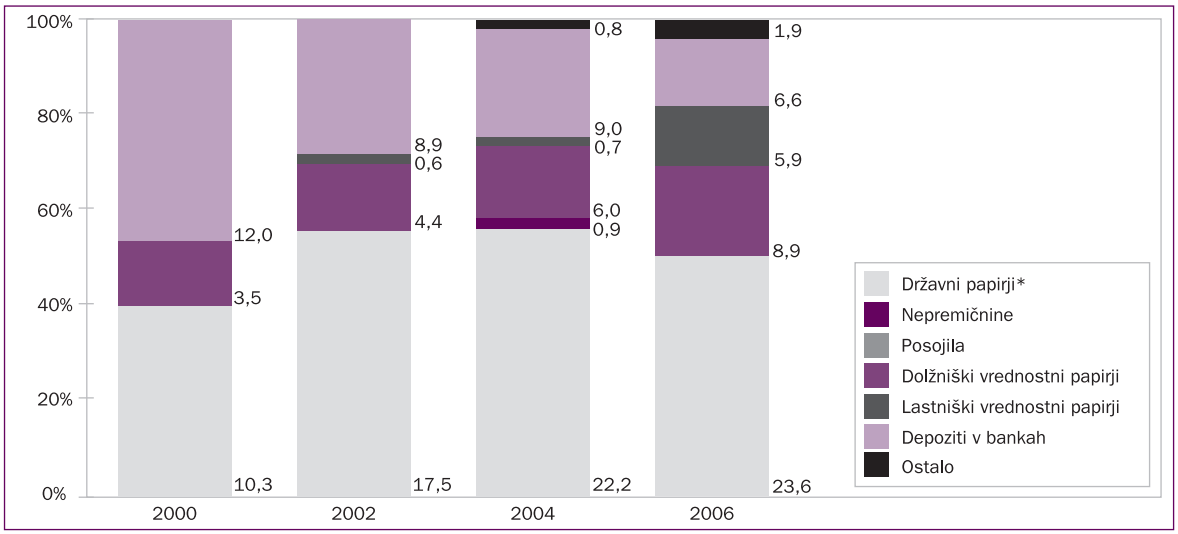

*državni papirji in vrednostni papirji, za katere jamči država (1998 - 2000, državni papirji in posojila z državnim jamstvom)
Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci

Stanje naložb kritnega premoženja se je v pozavarovalnicah konec leta 2006 v primerjavi z letom 2005 povečalo za 4,9 mrd SIT oz. za 11,7 %, kar je za 5,6 odstotnih točk več kot leto poprej. Sredstva kritnega premoženja so bila naložena predvsem v državne papirje in vrednostne papirje, za katere jamči država (23,6 %), dolžniške vrednostne papirje (8,9 %) in bančne depozite (6,6 %). V primerjavi s preteklim letom so pozavarovalnice nalagale več sredstev kritnega premoženja v lastniške in dolžniške vrednostne papirje (za 4,1 oziroma 3,4 odstotnih točk več), zmanjšale pa so naložbe v bančne depozite (za 3,9 odstotnih točk).

V opazovanem obdobju se delež naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov zavarovalnic in pozavarovalnic v obliki bančnih vlog in posojil zmanjšuje, povečujejo pa se predvsem naložbe v dolžniške in lastniške vrednostne papirje. S takšno dinamiko naložb se naložbe domačih zavarovalnic vse bolj približujejo strukturi naložb držav EU, kjer imajo zavarovalnice največji delež premoženja naloženega v dolžniških in lastniških vrednostnih papirjih. Ker pa domači kapitalski trg večjega obsega takšnih naložb ne omogoča, je za domače zavarovalnice nujna usmeritev tudi na tuje trge.

Kar zadeva naložbe v tujino se zavarovalnice še vedno najraje odločajo za naložbe v tržne obveznice ter delnice bank in drugih uglednih finančnih institucij s primerno visoko bonitetno oceno. Niso pa redke niti državne obveznice. Povečuje se tudi delež naložb v druge dolžniške vrednostne papirje (sestavljene vrednostne papirje) in v vzajemne sklade ter delnice investicijskih družb. Delež naložb v vrednostne papirje tujih izdajateljev se po vstopu Slovenije v EU hitro povečuje in na dan 31. 12. 2006 tako predstavlja 26,5 % vseh naložb zavarovalnic v vrednostne papirje (upoštevane so vse naložbe, ne glede na vir financiranja). Podatki o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov v tujini pa so predstavljeni v tabeli 17.

Tabela 17

Naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov v tujini za zavarovalnice v obdobju 2003 - 2006
(vsi zneski so v mrd SIT na dan 31. 12)

		Državni papirji	Dolžniški vrednostni papirji	Lastniški vrednostni papirji	Posojila	Depoziti v bankah	**Skupaj naložbe v tujini**	**Skupaj naložbe**	**Delež naložb v tujini od celotnih naložb**
Kritno premoženje brez kritnih skladov	*2003*		2,2	0,9			**3,2**	**220,8**	**1,44**
	2004	0,3	11,3	1,7			**13,4**	**239,1**	**5,59**
	2005	1,2	15,9	2,2			**20,4**	**266,9**	**7,65**
	2006	2,0	27,5	3,5	0,1		**33,1**	**285,6**	**11,59**
Kritni sklad	*2003*	1,7	20,0	2,1			**23,8**	**221,9**	**10,74**
	2004	11,5	33,7	5,8	0,8		**51,9**	**276,0**	**18,79**
	2005	14,3	47,7	1,0			**76,9**	**326,2**	**23,56**
	2006	18,0	74,4	31,3	0,9		**124,6**	**398,9**	**31,24**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Konec leta 2006 so znašale naložbe v tuje delnice in obveznice že 156,7 mrd SIT, kar je za 74,4 mrd SIT več kot leto poprej. Najvišji odstotek naložb v tujini predstavljajo naložbe kritnih skladov zavarovalnic. Iz leta v leto se povišujejo in so v letu 2006 znašale že skoraj 31,2 % vseh naložb kritnih skladov zavarovalnic. V okviru le teh predstavljajo naložbe v tuje dolžniške vrednostne papirje 65,9 % vseh naložb kritnih skladov zavarovalnic v dolžniške vrednostne papirje, kar je za 13,1 odstotnih točk več kot leto poprej. V letu 2006 se je v primerjavi z letom 2005 zelo povečal delež naložb v tuje lastniške vrednostne papirje, ki je za leto 2005 znašal le 1,8 % vseh naložb v tovrstne vrednostne papirje, v letu 2006 pa že 34,9 % oziroma 31,3 mrd SIT. V letu 2006 so precej porasle tudi naložbe kritnega premoženja v tujini, in sicer za 62,3 % ter so tako predstavljale skoraj 11,6 % vseh naložb kritnega premoženja zavarovalnic. Naložbe kritnega premoženja pozavarovalnic v tuje vrednostne papirje so konec leta 2006 znašale 5,8 mrd SIT in predstavljale

12,3 % naložb kritnega premoženja pozavarovalnic, kar pomeni, da so tudi pozavarovalnice v letu 2006 precej več nalagale v tujino.

Zavarovalnice, ki nalagajo svoja sredstva v tuje vrednostne papirje, precejšnjo skrb posvečajo tudi teritorialni razpršenosti naložb. Največ družb svoje naložbe usmerja v približno deset do dvajset držav, izjema je ena zavarovalnica, ki ima naložbe v 38 različnih državah. Daleč največji delež naložb pri tem še vedno odpade na Nemčijo in sicer dobra petina (v letu 2005 skoraj četrtina), sledijo ji Avstrija, Luxemburg, ZDA, Francija, Nizozemska in Velika Britanija s 5 do 10 %, malo pod tem pragom sta Irska in Italija, vse druge pa imajo manjše deleže.

Delež naložb v sestavljene vrednostne papirje se vse bolj povečuje. Na dan 31. 12. 2005 smo pri šestih zavarovalnicah zasledili naložbe v sestavljene vrednostne papirje v skupni vrednosti 26,2 mrd SIT. Med omenjenimi naložbami je bilo skupaj 33 sestavljenih vrednostnih papirjev. Na dan 31. 12. 2006 so naložbe v sestavljene vrednostne papirje predstavljale že več kot četrtino vseh naložb zavarovalnic v tuje vrednostne papirje in so skupno znašale 39,8 mrd SIT. Med omenjenimi naložbami je bilo skupaj 54 sestavljenih vrednostnih papirjev.

Pri vseh sestavljenih vrednostnih papirjih gre za dolgoročne naložbe z zapadlostjo od 5 do 40 let, največ je 10 in 20-letnih. Zavarovalnice se v glavnem odločajo za nakup teh papirjev z namenom, da jih zadržijo do zapadlosti, pri tem posamezni nakupi znašajo od 200 tisoč pa do 5,9 mio EUR (v eni zavarovalnici tudi več). Večje zavarovalnice se seveda odločajo za večje posamične nakupe, ki v določenih primerih zajemajo celotno emisijo vrednostnega papirja. Izdajatelji oziroma garanti vrednostnih papirjev praviloma presegajo predpisano minimalno bonitetno oceno bonitetnih hiš. Z vsemi vrednostnimi papirji se trguje na uglednih svetovnih borzah, najbolj pogosto na borzi v Luxemburgu.

Zavarovalnice so do leta 2001 izkazovale primanjkljaj naložb kritnega premoženja glede na stanje zavarovalno-tehničnih rezervacij, ki je bil deloma posledica dejstva, da so zavarovalnice s temi viri financirale opredmetena osnovna sredstva za zavarovalno dejavnost in terjatve, deloma pa posledica popravkov in odpisov vrednosti naložb oziroma izgub v poslovanju. Zadovoljivo pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnega premoženja so prvič izkazale v letu 2002, v letu 2003 pa se je ta pokritost še izboljšala, v znatni meri tudi na račun razširitve vrst naložb kot naložb kritnega premoženja s terjatvami do zavarovalcev premoženjskih zavarovanj z dospelostjo do 30 dni, terjatvami za obračunane obresti od naložb v obveznice in druge dolžniške vrednostne papirje ter bančne depozite, terjatvami do zavarovalnic in pozavarovalnic za pozavarovalne premije z dospelostjo do treh mesecev ter naložbami v depozite pri hranilnici s sedežem v Republiki Sloveniji, državi EEA oziroma državi članici OECD. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-C) (Ur. l. RS, št. 79/06) je v letu 2006 dovolil še nove oblike naložb in sicer terjatve iz naslova povračila davkov, terjatve do garancijskih, solidarnostnih in škodnih skladov ter opredmetena osnovna sredstva, razen zemljišč in zgradb, ki se vrednotijo glede na amortizacijo po načelu preudarnosti, če izpolnjujejo določene zakonske pogoje.

Tabela 18

Primerjava oblikovanih drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij in vrednosti naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov za zavarovalnice in pozavarovalnice v obdobju 1997 - 2006 (vsi zneski so v mrd SIT)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Naložbe kritnega premoženja	81	97,4	112,2	133	157,1	218,8	259,2	278,7	308,9	332,5
Oblikovani viri ZTR	105,7	124	139,8	163,8	192,1	215	235,4	255,2	282,1	304,5
Razlika	**-24,6**	**-26,7**	**-27,6**	**-30,8**	**-35**	**3,8**	**23,8**	**23,5**	**26,8**	**28,0**

Vir: Obrazca St – 43 in St – 55, obrazci RN, poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 1997 - 31. 12. 2005 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2006.

Konec leta 2006 se je pokritost glede na predhodno leto povečala za 4,5 %. Tako je pri zavarovalnicah pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnih skladov v letu 2006 znašala 110,4 %, pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnega premoženja brez kritnih skladov 109,6 %, pri pozavarovalnicah pa 108,6 %.

3.9. Kapitalska ustreznost

Načelo obvladovanja tveganj je pomembno načelo Zakona o zavarovalništvu. Zavarovalnice, ob ustreznih zavarovalno-tehničnih rezervacijah, primernem nalaganju kritnega premoženja oziroma premoženja kritnih skladov, pozavarovanju, sozavarovanju in upravljanju likvidnosti zavarovalnice, obvladujejo tveganja predvsem z zadostnim zajamčenim in minimalnim kapitalom oziroma kapitalsko ustreznostjo. Kapitalska ustreznost se v skladu z merili Zakona o zavarovalništvu kaže v obveznosti zavarovalnice, da vedno razpolaga z ustreznim kapitalom, ki je odvisen od obsega in vrste zavarovalnih poslov, ki jih zavarovalnica opravlja, ter tveganj, ki jim je pri opravljanju teh poslov izpostavljena. Kapitalska ustreznost se izračunava v skladu z metodologijo, določeno z Zakonom o zavarovalništvu in podzakonskimi predpisi. Zavarovalnice ugotovijo in izkažejo kapitalsko ustreznost na predpisanih obrazcih (samoocenjevanje kapitalske ustreznosti).

Zavarovalnice morajo izračunavati kapitalsko ustreznost in izpolnjene obrazce predložiti Agenciji za zavarovalni nadzor v okviru trimesečnih poročil in v okviru letnega poročanja. Poleti 2004 je Agencija na podlagi sprememb in dopolnitev Zakona o zavarovalništvu sprejela nov sklep o podrobnejšem načinu izračuna kapitala in izpolnjevanju kapitalskih zahtev ter kapitalske ustreznosti, s katerim je kompozitnim zavarovalnicam predpisala ločeno izračunavanje presežka oziroma primanjkljaja razpoložljivega kapitala za skupino premoženjskih ter skupino življenjskih zavarovanj.

Zavarovalnice so dolžne v vsakem trenutku ugotavljati in izkazovati kapitalsko ustreznost. Če kapital zavarovalnice zaradi povečanih kapitalskih zahtev ali drugih vzrokov ne dosega minimalnega kapitala, določenega v 110. oziroma 111. členu Zakona o zavarovalništvu, mora uprava zavarovalnice nemudoma sprejeti tiste ukrepe za zagotovitev minimalnega kapitala, za odločanje o katerih je pristojna sama, oziroma izdelati predlog tistih ukrepov, za odločanje o katerih so pristojni drugi organi zavarovalnice. Nedoseganje minimalnega kapitala predstavlja hujšo kršitev pravil o obvladovanju tveganj. Če uprava zavarovalnice nemudoma ne sprejme ukrepov za odpravo tovrstne kršitve, Agencija to z odredbo naloži upravi oziroma upravi in nadzornemu svetu.

Tabela 19

Kapitalska ustreznost zavarovalnic na dan 31. 12. 2005 in 31. 12. 2006 (zneski so v mrd SIT)

KAPITAL	2005		2006	
	Premoženjska zavarovanja	Življenjska zavarovanja	Premoženjska zavarovanja	Življenjska zavarovanja
Temeljni kapital	44,4	19,1	65,1	27,2
Zajamčeni kapital	12,6	6,0	13,5	6,8
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	31,8	13,1	51,6	20,4
Dodatni kapital	20,4	2,0	17,0	2,1
Razpoložljivi kapital zavarovalnic	47,1	18,3	62,4	27,5
Zahtevani minimalni kapital	33,6	14,5	36,2	16,5
Kapitalska ustreznost	**13,5**	**3,8**	**26,2**	**11,0**

Vir: Obrazci KUS

Po stanju na dan 31. 12. 2005 je primanjkljaj razpoložljivega kapitala premoženjskih zavarovanj izkazala ena od štirinajstih zavarovalnic. Že v decembru 2005 pa so lastniki vplačali dodatni osnovni kapital in zavarovalnica primanjkljaj razpoložljivega kapitala izkazuje zgolj zaradi dejstva, da povečanje osnovnega kapitala po stanju na dan 31. 12. 2005 še ni vpisano v sodni register in tako tudi še ni upoštevano v izračunu kapitalske ustreznosti. Tudi pri življenjskih zavarovanjih je ena zavarovalnica na dan 31. 12. 2005 izkazala primanjkljaj razpoložljivega kapitala, pri čemer je v letu 2006 že sprejela ukrepe za zagotovitev kapitalske ustreznosti.

Na dan 31. 12. 2006 beleži primanjkljaj razpoložljivega kapitala samo ena zavarovalnica, in sicer v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj. Situacija glede pokrivanja primanjkljaja pa je v letu 2006 podobna kot v letu 2005, saj je bil v zavarovalnico vplačan dodatni osnovni kapital decembra 2006, ki je bil aprila 2007 že tudi vpisan, in januarja 2007. Zavarovalni sektor kot celota konec leta 2006 kaže močno izboljšanje kapitalske ustreznosti glede na kapitalsko ustreznost konec leta 2005 tako pri premoženjskih (za 12,7 mrd SIT) kot pri življenjskih zavarovanjih (za 7,2 mrd SIT). Do tega izboljšanja je prišlo zaradi povečanja temeljnega in s tem razpoložljivega kapitala. Temeljni kapital se je povečal predvsem zaradi povečanja prenesenega čistega dobička iz prejšnjih let, pa tudi kapitalskih rezerv, novih vplačil osnovnega kapitala in povečanja rezerv iz dobička.

Tabela 20

Kapitalska ustreznost pozavarovalnic na dan 31. 12. 2005 in 31. 12. 2006 (zneski so v mrd SIT)

KAPITAL	2005	2006
Temeljni kapital	21,0	21,5
Zajamčeni kapital	1,5	1,8
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	19,5	19,7
Dodatni kapital	0,4	6,7
Razpoložljivi kapital pozavarovalnic	12,0	17,7
Zahtevani minimalni kapital	4,6	5,3
Kapitalska ustreznost	**7,4**	**12,4**

Vir: Obrazci KUS

Obe pozavarovalnici sta tako po stanju na dan 31. 12. 2005 kot tudi po stanju na dan 31. 12. 2006 izkazali presežek razpoložljivega kapitala, pri čemer se je presežek v letu 2006 povečal glede na preteklo leto za 5 mrd SIT, kar izhaja predvsem iz nastanka dodatnih presežnih izravnalnih rezervacij pri eni pozavarovalnici, ki so posledica 101. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-C). Le-ta je namreč oblikovanje izravnalnih rezervacij omejil samo na zavarovalno vrsto kreditnih zavarovanj ter zavarovalnicam določil, da morajo do 01. 01. 2007 razgraditi izravnalne rezervacije v vseh ostalih zavarovalnih vrstah.

Izboljšanje kapitalske ustreznosti zavarovalnega sektorja po stanju na dan 31. 12. 2006 glede na 01. 01. 2006 oziroma 31. 12. 2005 ponazarja tudi naslednja slika:

Slika 10

Presežek razpoložljivega kapitala pri izračunu kapitalske ustreznosti zavarovalnic in pozavarovalnic po kvartalih v letu 2006 (podatki so v mrd SIT)

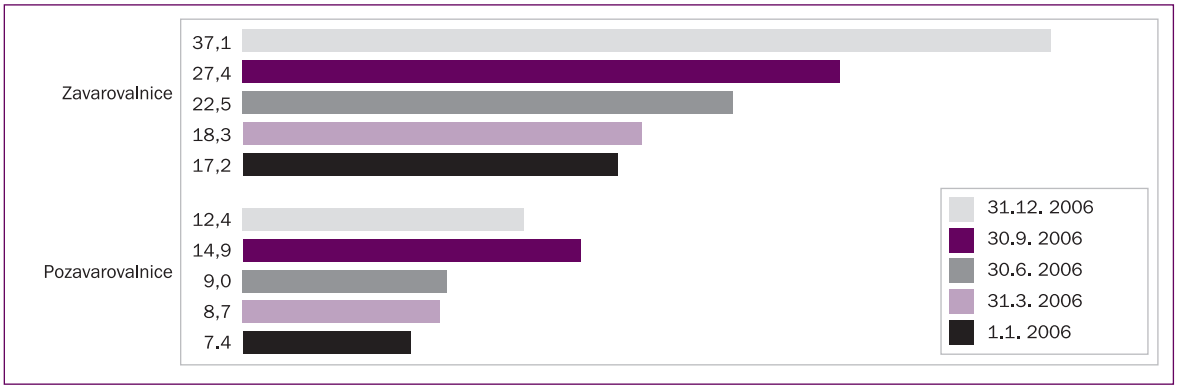

Vir: Obrazci KUS

4 Pokojninske družbe

4.1. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže pokojninskih družb

V skladu z ZPIZ-1 je pokojninska družba pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja. Za pokojninsko družbo, za katero je edina dopustna pravno-organizacijska oblika delniška družba, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo, o zavarovalni delniški družbi, če ni z ZPIZ-1 drugače določeno. Opravlja lahko samo dejavnost prostovoljnega dodatnega zavarovanja, ki obsega zbiranje premij tega zavarovanja in vodenje računov zavarovancev, upravljanje s premoženjem pokojninske družbe, izplačevanje pokojninske rente ter upravljanje z zaprtimi in odprtimi pokojninskimi skladi. Dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja izda Agencija na podlagi pozitivnega mnenja ministra, pristojnega za delo.

Izvajalci pokojninskih načrtov prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki je v Sloveniji zaživelo leta 2001, so poleg pokojninskih družb, lahko še vzajemni pokojninski skladi in zavarovalnice. Kljub vsakoletni rasti števila zavarovancev, zbrane premije in sredstev dodatnega pokojninskega zavarovanja, se pričakovanja o varčevanju v obliki tega zavarovanja niso uresničila. Slovenija v razvoju prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja po zbranih sredstvih v BDP precej zaostaja za euroobmočjem (za euroobmočje konec leta 2004 12,7 %, za Slovenijo pa konec leta 2005 2,2 %). Razmerje med davčnimi prihodki v blagajno obveznega pokojninskega zavarovanja in transferji Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje posameznikom in gospodinjstvom je iz leta v leto slabše, kar povzroča vedno večji pritisk na pokojninsko blagajno. Za posameznike postaja dodatno varčevanje za starost zato vedno bolj pomembno.

Konec leta 2006 so imele dovoljenje Agencije za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja štiri pokojninske družbe.

Tabela 21

Obračunane kosmate zavarovalne premije in število zavarovancev ter deleži pokojninskih družb v letu 2005 in 2006

Pokojninska družba	Premije 2005 v mrd SIT	%	Št. zav. 2005	%	Premije 2006 v mrd SIT	%	Št. zav. 2006	%
Moja naložba, pokojninska družba d.d.	2,5	12,6	22.591	12,6	2,8	12,2	24.337	12,4
Prva pokojninska družba, d.d.	5,2	26,3	60.122	33,5	6,0	26,2	66.556	33,8
Skupna pokojninska družba d.d.	7,6	38,4	59.331	33,0	9,1	39,8	65.344	33,2
Pokojninska družba A, d.d.	4,5	22,7	37.455	20,9	5,0	21,8	40.596	20,6
SKUPAJ	**19,8**	**100**	**179.499**	**100**	**22,9**	**100**	**196.833**	**100**

Vir: Obrazci St – 19, 50, 23, 56/I in 56/K

V letu 2006 so pokojninske družbe obračunale kosmato zavarovalno premijo v skupni višini 22,9 mrd SIT, kar predstavlja v primerjavi s predhodnim letom povečanje za 3,1 mrd SIT oziroma za 15,7 %. Glede tržnega deleža imajo največje tri družbe skupaj 87,8 % delež trga. V primerjavi s predhodnim letom se tržni deleži glede na obračunano kosmato zavarovalno premijo skorajda niso spremenili. Vodi Skupna pokojninska družba z 39,8 % tržnim deležem, sledi ji Prva pokojninska družba s 26,2 % tržnim deležem, tretja pa je Pokojninska družba A z 21,8 % trga.

Pokojninske družbe so imele na dan 31. 12. 2006 zavarovanih 196.833 zavarovancev, kar je za 17.367 zavarovancev več kot v predhodnem letu. Največ zavarovancev, in sicer 191.403 (97,2 % vseh zavarovancev), ima kolektivno sklenjene zavarovalne pogodbe, 5.430 zavarovancev pa ima individualno sklenjene zavarovalne pogodbe. Povprečna mesečna bruto premija v posamezni pokojninski družbi na zavarovanca, ki ni v statusu mirovanja in ni zadržal pravic, je v letu 2006 znašala od 7.865 SIT do 12.224 SIT. Glede na število zavarovancev imajo največje deleže iste tri družbe, ki vodijo tudi po deležih obračunanih zavarovalnih premij.

4.2. Izidi poslovanja

V izkazih poslovnih izidov so za leto 2006 za vse štiri pokojninske družbe zajeti revidirani izkazi poslovnih izidov. Pokojninske družbe so izkaze pripravile na podlagi podzakonskih predpisov Agencije in Slovenskih računovodskih standardov. Vsi podatki so podrobno razčlenjeni v tabelaričnem delu tega poročila.

Tabela 22

Zbirni izkaz poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2005 in 2006 (vsi zneski so v mio SIT)

	B. IZKAZ IZIDA IZ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ	Leto 2005	Leto 2006
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	19.802	22.933
II.	Prihodki naložb	5.335	9.448
IV.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	1.234	1.563
V.	Čisti odhodki za škode	154	968
VI.	Sprememba ostalih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	-21.191	-25.974
VIII.	Čisti obratovalni stroški	1.206	1.437
IX.	Odhodki naložb	2.063	3.172
XI.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	1.253	1.553
XII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida iz rednega delovanja (-)	479	716
XIII.	Izid iz življenjskih zavarovanj (I+ II + IV – V ± VI – VIII – IX – XI – XII)	25	124
	D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA IZ REDNEGA DELOVANJA		
II.	Izid iz življenjskih zavarovanj (B.XIII)	25	124
V.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz življenjskih zavarovanj (B.XII)	479	716
IX.	Drugi prihodki iz zavarovanj	6	4
X.	Drugi odhodki iz zavarovanj	1	1
XI.	Drugi prihodki	0	1
XII.	Drugi odhodki	1	0
XIII.	Davek iz dobička zunaj rednega delovanja	90	192
XIV.	Drugi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah od dobička	-20	0
XV.	**ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I + V + IX - X + XI - XII - XIII ± XIV)**	**438**	**651**

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2005 in nerevidirani izkazi poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2006.

Pokojninske družbe so kot sektor v letu 2006 ustvarile dobiček v višini 651 mio SIT, kar je za 48,6 % več kot v letu 2005. Vse pokojninske družbe so poslovno leto 2006 zaključile s pozitivnim poslovnim izidom. Na izboljšanje rezultata pokojninskih družb je vplival porast čistih prihodkov od zavarovalnih premij za 15,8 % in porast prihodkov naložb za 77,1 %. S povečanjem čistih prihodkov od zavarovalnih premij pa so porasle tudi obveznosti pokojninskih družb do oblikovanja ostalih zavarovalno-tehničnih rezervacij, katerih sprememba je porasla za 22,6 %. Zavarovalno-tehnični izid pokojninskih družb je bil tako konec leta že drugič pozitiven in je znašal 124 mio SIT, kar je za 396 % oziroma 99 mio SIT boljši kot v predhodnem obračunskem obdobju.

4.3. Bilance stanja

Pokojninske družbe so v letu 2006 povečale bilančno vsoto na 105,1 mrd SIT oziroma za 27,6 mrd SIT oz. za 35,7 % glede na predhodno leto. Na strani sredstev so se naložbe v zemljišča, zgradbe in druge finančne naložbe, ki predstavljajo kar 98,9 % celotnih sredstev pokojninskih družb, povečale za 39,4 %, pri čemer so se finančne naložbe v podjetjih v skupini in v pridruženih podjetjih povečale za 50,2 %, druge finančne naložbe pa za 38,9 %. Med obveznostmi do virov sredstev predstavljajo največjo postavko zavarovalno-tehnične rezervacije (89,2 %), ki so se v letu 2006 povečale za 38,3 %. Postavka kapitala, ki predstavlja 9,7 % vseh obveznosti se je v letu 2006 povečala za 17,8 %, predvsem na račun povečanja osnovnega kapitala, povečanja kapitalskih rezerv, čistega poslovnega izida poslovnega leta, ki je bil v primerjavi s preteklim letom boljši kar za 357 mio SIT ter nenazadnje zaradi zmanjšanja prenesene čiste izgube za 84,8 mio SIT.

Tabela 23

Zbirna bilanca stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2005 in 31. 12. 2006 (vsi zneski so v mio SIT)

		Leto 2005	Leto 2006	Indeks 06/05
	SREDSTVA	**77.470**	**105.102**	**136**
A.	**Neopredmetena dolgoročna sredstva**	80	122	152
B.	**Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe**	74.544	103.938	139
	- od tega druge finančne naložbe	69.016	95.880	139
C.	**Naložbe v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje**	0	0	/
D.	**Terjatve**	387	461	119
E.	**Razna sredstva**	496	467	94
F.	**Aktivne časovne razmejitve**	1.963	114	6
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	**77.470**	**105.102**	**136**
A.	**Kapital;** od tega:	8.699	10.246	118
	- vpoklicani kapital	6.355	7.149	113
B.	**Podrejene obveznosti**	0	0	/
C.	**Čiste tehnične (matematične) rezervacije**	67.771	93.754	138
D.	**Rezervacije za druge nevarnosti in stroške**	84	110	131
F.	**Druge obveznosti**	895	960	107
G.	**Pasivne časovne razmejitve**	21	32	152

Vir: Revidirane bilance stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2005 in nerevidirane bilance stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2006.

4.4. Kazalci poslovanja

Pomembnejši kazalci poslovanja so prikazani v naslednji tabeli:

Tabela 24

Kazalci poslovanja pokojninskih družb za leto 2005 in 2006

KAZALEC	2005	2006
Delež obratovalnih stroškov v obračunani premiji	6,1%	6,3%
Koeficient nalaganja oz. pokritost matematičnih rezervacij z naložbami	100%	100%
Delež kapitala v financiranju	11,2%	9,7%
Čista donosnost kapitala	5,6%	6,9%
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji	100%	100%

Vir: Obrazec St – 55, revidirane bilance stanja in revidirani izkazi poslovnega izida, poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov

Kazalnik celotnih obratovalnih stroškov, ki prikazuje razmerje med celotnimi obratovalnimi stroški in obračunanimi kosmatimi zavarovalnimi premijami, se je v letu 2006 nekoliko poslabšal in sicer za 0,2 odstotni točki, kljub temu, da so se obračunane kosmate zavarovalne premije v primerjavi s predhodnim letom povečale za 15,8 %.

Koeficient nalaganja oziroma pokritosti rezervacij se v primerjavi s predhodnima dvema letoma ni spremenil in znaša 100 %.

Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev kaže stopnjo udeležbe lastniškega kapitala v celotnem financiranju. Kljub povečanju kapitala za 17,8 %, se je omenjeni delež v primerjavi s preteklim letom zmanjšal za 1,5 odstotne točke.

Donosnost kapitala se je zaradi boljšega rezultata poslovanja in s tem večjega čistega dobička v letu 2006 v primerjavi s preteklim letom povečala za 1,3 odstotne točke.

Za pokojninske družbe se delež čiste premije v kosmati zavarovalni premiji v letu 2006 v primerjavi s predhodnima dvema letoma ni spremenil in znaša 100%, kar kaže na to, da pokojninske družbe nevarnosti, ki so jih prevzele v kritje, ne pozavarujejo.

4.5. Matematične rezervacije

Matematične rezervacije se v času varčevanja izračunajo kot akumulirana vrednost tehničnih premij. Pokojninske družbe jih oblikujejo v skladu s pokojninskim načrtom.

Na dan 31. 12. 2006 so pokojninske družbe oblikovale matematične rezervacije v višini 93,8 mrd SIT, kar predstavlja v primerjavi s predhodnim letom porast za 38,3 % oziroma za 26 mrd SIT. Znesek čistih matematičnih rezervacij je bil enak kosmatim matematičnim rezervacijam.

4.6. Naložbe

Vrednost naložb kritnih skladov pokojninskih družb je na dan 31. 12. 2006 znašala skoraj 94 mrd SIT in se je v primerjavi s predhodnim letom povečala za 38,4 %. V strukturi naložb se delež naložb v državne papirje in vrednostne papirje, za katere jamči država, zmanjšuje, tako da na dan 31. 12. 2006 s 31,5 % deležem ne predstavlja več prevladujoče oblike naložb ter je v primerjavi s preteklim letom manjši za 5,2 odstotni točki. Največji delež v strukturi naložb na dan 31. 12. 2006, kakor tudi že na dan 31. 12. 2005, tako predstavljajo naložbe v dolžniške vrednostne papirje s 37,8 % deležem. Povečal pa se je tudi delež naložb v lastniške vrednostne papirje iz 7,8 % v letu 2005 na 13,5 % v letu 2006. Delež naložb v depozite v bankah je ostal v primerjavi s predhodnim letom nespremenjen ter znaša 17,5 % vseh naložb.

Slika 11

Sestava naložb kritnih skladov pokojninskih družb na dan 31. 12. 2003, 31. 12. 2004, 31. 12. 2005 in 31. 12. 2006 (zneski so v mio SIT)

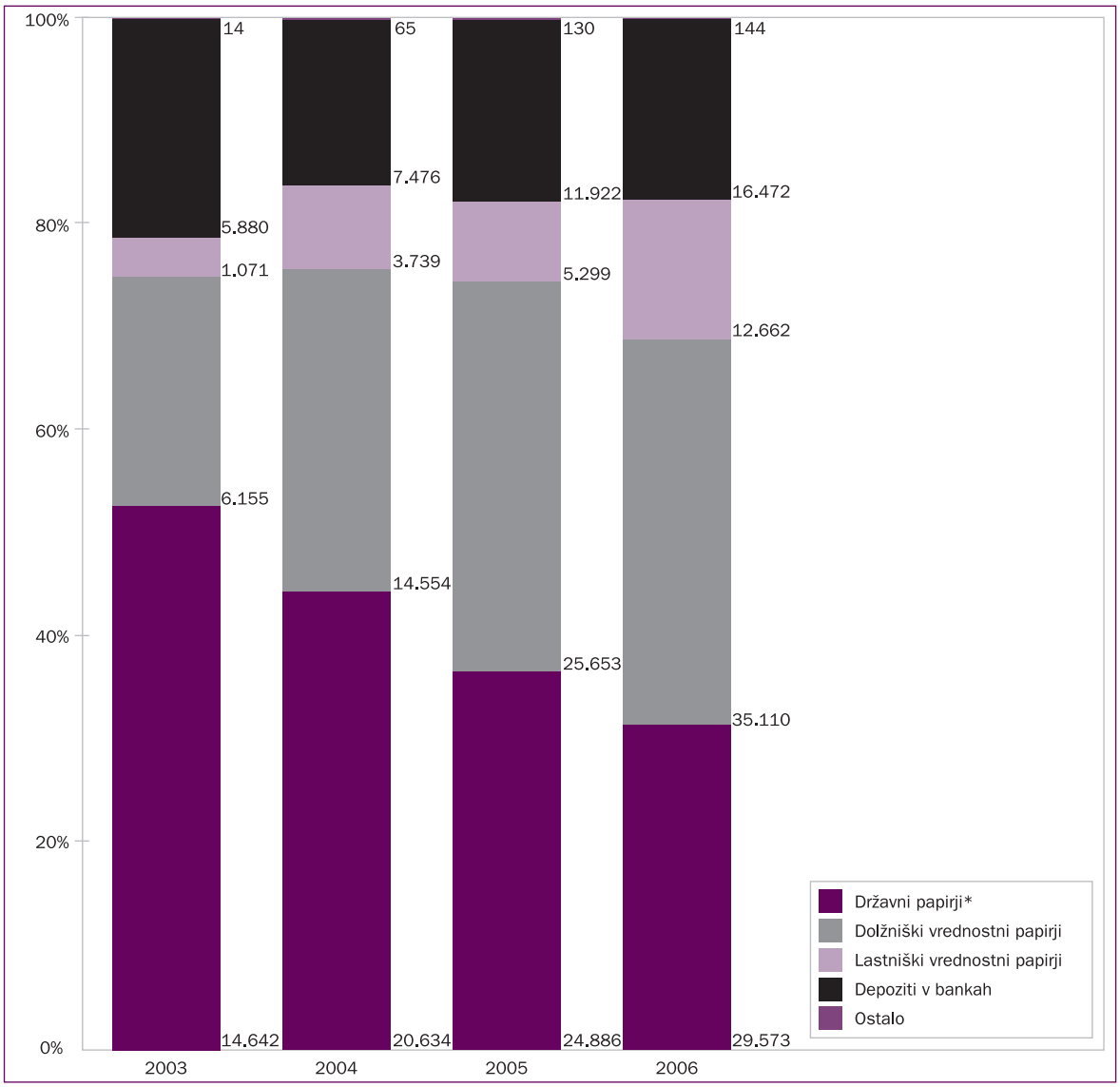

*državni papirji in vrednostni papirji, za katere jamči država
Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov

Tudi pri pokojninskih družbah precejšen delež naložb predstavljajo naložbe v tujino. Delež naložb v vrednostne papirje tujih izdajateljev na dan 31. 12. 2006 tako predstavlja 28,6 % vseh naložb pokojninskih družb v vrednostne papirje (upoštevane so vse naložbe, ne glede na vir financiranja), kar je za 4,9 odstotnih točk več kot leto poprej, njihova vrednosti pa dosega 23,8 mrd SIT. Če pa gledamo le naložbe kritnih skladov pa so naložbe v tuje državne, lastniške in dolžniške vrednostne papirje znašale 20,3 mrd SIT, kar predstavlja 21,6 % celotnih naložb kritnih skladov pokojninskih družb. Od tega predstavljajo naložbe v tuje lastniške vrednostne papirje 62,3 % vseh naložb v lastniške vrednostne papirje, kar je za 28,3 odstotne točke več kot leto poprej, naložbe v tuje dolžniške vrednostne papirje pa 39,2 % vseh naložb v tovrstne vrednostne papirje.

Tabela 25

Sestava naložb kritnega premoženja in kritnih skladov v tujini za pokojninske družbe v obdobju 2003 - 2006 (vsi zneski so v mrd SIT na dan 31.12)

		Državni papirji	Dolžniški vrednostni papirji	Lastniški vrednostni papirji	**Skupaj naložbe v tujini**	**Skupaj naložbe**	**Delež naložb v tujini od celotnih naložb**
Kritni sklad	*2003*	0	1,8	0,3	**2,2**	**27,8**	**7,87**
	2004	0,2	4,7	1,6	**6,5**	**46,5**	**14,08**
	2005	1,3	8,4	1,8	**11,7**	**67,9**	**17,31**
	2006	1,5	13,6	5,2	**20,3**	**94,0**	**21,60**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Prav tako kot pri zavarovalnicah se tudi pri pokojninskih družbah povečuje delež naložb v sestavljene vrednostne papirje. Na dan 31. 12. 2006 so tri pokojninske družbe izkazovale naložbe v sestavljene vrednostne papirje, četrta pokojninska družba pa je do konca leta 2006 le-te vrednostne papirje odprodala. Pri eni pokojninski družbi predstavljajo te naložbe že dobro polovico naložb v tuje vrednostne papirje oziroma slabo tretjino vseh naložb v vrednostne papirje, druga pokojninska družba pa ima med naložbami v tuje vrednostne papirje dobro četrtno naloženo v sestavljenih vrednostnih papirjih. Skupna vrednost teh naložb je konec leta 2006 znašala 7,5 mrd SIT in je bila v primerjavi s preteklim letom večja za 30,1 %. Skupno število sestavljenih vrednostnih papirjev se je povečalo iz 18 (konec leta 2005) na 27 (konec leta 2006).

4.7. Kapitalska ustreznost

Vse pokojninske družbe so na dan 31. 12. 2006 izpolnjevale kapitalske zahteve, vendar pa so kapitalsko ustreznost v letu 2006 glede na leto 2005 nekoliko zmanjšale, in sicer za 0,9 mrd SIT, kar je posledica povečanja zahtevanega minimalnega kapitala.

Tabela 26

Kapitalska ustreznost pokojninskih družb na dan 31. 12. 2005 in 31. 12. 2006 (zneski so v mrd SIT)

KAPITAL	**2005**	**2006**
Temeljni kapital	6,1	7,7
Zajamčeni kapital	2,1	2,0
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	4,0	5,7
Dodatni kapital	0,4	0,4
Razpoložljivi kapital pokojninske družbe	6,4	6,4
Zahtevani minimalni kapital	2,8	3,7
Kapitalska ustreznost	**3,6**	**2,7**

Vir: Obrazci KUS

5 Druge družbe, ki se ukvarjajo z zavarovalnimi posli

Agencija za zavarovalni nadzor nadzira tudi Prvi pokojninski sklad, ustanovljen na podlagi določb Zakona o prvem pokojninskem skladu RS in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (ZP-SPID), Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ ter Slovensko zavarovalno združenje v delu, ki se nanaša na škodni sklad.

Tabela 27

Obračunana kosmata premija drugih družb, ki se ukvarjajo z zavarovalnimi posli v letu 2005 in 2006
(zneski so v mrd SIT)

Naziv in vrsta zavarovanja	2005	2006
Prvi pokojninski sklad (življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov)*	1,2	1,9
Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ (zavarovanje požara in elementarnih nesreč)	0,3	0,3
Slovensko zavarovalno združenje – škodni sklad (zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil)	0,8	0,7

* premija iz varčevalnega dela PPS, ki je bila namenjena za nakup rent PPS
Vir: Obrazca St-23 in 50.

Prvi pokojninski sklad v imenu in za račun zavarovancev upravlja Kapitalska družba, d.d. z namenom, da pokrije svoje obveznosti do zavarovancev. Te obveznosti izhajajo iz zavarovalnih polic dodatnega pokojninskega zavarovanja, nanašajo pa se na izplačilo pokojninske rente oziroma zavarovalne vsote, če zavarovanec umre prej, preden pridobi pravico do rente. Premija za pokojninsko rento je bila zagotovljena z zamenjavo pokojninskih bonov za točke zavarovalne police.

S 13. julijem 2004 so zavarovanci, ki so bili na ta dan starejši od 55 let, prvi pridobili pravico do pokojninske rente. Tako je s tem dnem nastala razdelitev sredstev in zavarovancev PPS, in sicer na del, ki pripada policam v obdobju preden zavarovanci pridobijo pravico do pokojninske rente (varčevalni sklad PPS) ter na Kritni sklad PPS, namenjen izključno kritju obveznosti iz naslova izplačil pokojninskih rent. Pravico do pokojninske rente je v letu 2004 pridobilo 11.002 zavarovancev, v letu 2005 927 zavarovancev, v letu 2006 pa 1.318 zavarovancev. V kritni sklad PPS je bilo v letu 2006 vplačanih za 1.923 mio SIT sredstev.

Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ je bil ustanovljen leta 1994 na podlagi dovoljenja Ministrstva za finance. Je gospodarsko interesno združenje katerega temeljni cilj je uresničevanje zavarovalne, sozavarovalne in pozavarovalne dejavnosti v zvezi z jedrskimi napravami oziroma uporabo jedrske energije v miroljubne namene in sicer v državi in iz tujine. V Pool je bilo v letu 2006 včlanjenih 5 zavarovalnic in obe pozavarovalnici.

Slovensko zavarovalno združenje – škodni sklad, v katerega prispevajo sredstva vse zavarovalnice, ki sklepajo zavarovanja odgovornosti lastnikov cestnih vozil, rešuje zadeve iz naslova izplačil odškodnin, ki jih povzročijo vozniki neznanih in nezavarovanih vozil, nezavarovanih zrakoplovov ali drugih letalnih naprav in nezavarovanih čolnov.

6 Sklep

Zavarovalništvo kot celota je v letu 2006 poslovalo uspešno, saj je doseglo boljše rezultate kot v predhodnem letu. Zavarovalnice so dosegle skupen čisti poslovni izid v višini 12,4 mrd SIT. Negativen čisti poslovni izid v višini 2,9 mrd SIT so izkazale tri zavarovalnice, ki predstavljajo 3 % bilančne vsote vseh zavarovalnic. Na boljši poslovni izid je vplival predvsem večji zavarovalno-tehnični izid iz premoženjskih zavarovanj (razen zdravstvenih zavarovanj), kar je posledica ugodnejšega razmerja med prihodki od zavarovalnih premij in odhodki za škode. Nekoliko slabši zavarovalno-tehnični izid je v letu 2006 dosegla zavarovalna skupina življenjskih zavarovanj, medtem ko se je zavarovalno tehnični izid zdravstvenih zavarovanj v primerjavi z letom 2005 precej izboljšal vendar je še vedno negativen.

Kapitalska ustreznost se je v letu 2006 glede na leto 2005 v skupini premoženjskih zavarovanj

izboljšala za 12,7 mrd SIT, v skupini življenjskih zavarovanjih pa za 7,2 mrd SIT, na kar je vplivalo predvsem povečanje prenesenega čistega dobička iz prejšnjih let, pa tudi kapitalskih rezerv, nova vplačila osnovnega kapitala in povečanje rezerv iz dobička. Zavarovalnice so konec leta izkazovale v skupini premoženjskih zavarovanj 26,2 mrd SIT in v skupini življenjskih zavarovanj 11 mrd SIT presežka razpoložljivega nad zahtevanim minimalnim kapitalom. Konec leta izkazuje primanjkljaj razpoložljivega kapitala samo ena zavarovalnica, in sicer v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj.

Finančne naložbe zavarovalnic izkazujejo v zadnjih letih visoke stopnje rasti. V strukturi naložb so se v zadnjih letih najbolj povečale naložbe kritnih skladov (dolgoročna zavarovanja), kar kaže na rast življenjskih zavarovanj, ki v makroekonomskem smislu postajajo tudi alternativna oblika varčevanja prebivalstva. Zadovoljiva je tudi dinamika naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov, ki so namenjene pokrivanju obveznosti zavarovancem iz premoženjskih zavarovanj. Ugodni poslovni rezultati v letu 2006 so vplivali na to, da so zavarovalnice v letu 2006 še izboljšale pokritost vseh zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnega premoženja in kritnega sklada, torej so postale finančno še močnejše. Nadaljuje se trend zmanjševanja naložb kritnega premoženja in kritnih skladov v obliki bančnih vlog in posojil, povečujejo pa predvsem naložbe v dolžniške in tudi lastniške vrednostne papirje. Zaradi omejenih možnosti domačega kapitalskega trga so zavarovalnice z vstopom Slovenije v EU začele še bolj intenzivno nalagati na tujih trgih.

Pozavarovalnici v letu 2006 izkazujeta boljši poslovni izid kot v predhodnem letu in sicer čisti dobiček v višini 3,9 mrd SIT. Njuna bilančna vsota, ki na dan 31. 12. 2006 znaša 88,2 mrd SIT, je v primerjavi s preteklimi leti precej porasla, zaradi dodatnih presežnih izravnalnih rezervacij pa sta na dan 31. 12. 2006 izkazovali presežek razpoložljivega kapitala v višini 12,4 mrd SIT, kar je za 5 mrd SIT več kot leto poprej.

Pokojninske družbe kot sektor so v letu 2006 izboljšale poslovni rezultat, saj so zaključile s pozitivnim čistim izidom v višini 651 mio SIT, kar je za 213 mio SIT več kot leto poprej. Vse pokojninske družbe so poslovno leto 2006 zaključile s pozitivnim poslovnim izidom. V letu 2006 so povečale obseg poslovanja, število zavarovancev pa se je povečalo za 17.367. Povečale so se zbrane zavarovalne premije in iz njih izhajajoče obveznosti po oblikovanju matematičnih rezervacij, ki so se v primerjavi s preteklim letom povečale za 38,3 %. Vse pokojninske družbe so tudi v letu 2006 zadovoljivo pokrivale zavarovalno-tehnične rezervacije z naložbami in izpolnjevale kapitalske zahteve. Presežek razpoložljivega nad zahtevanim minimalnim kapitalom se je konec leta 2006 glede na konec leta 2005 zmanjšal za 0,9 mrd SIT, kar je posledica povečanja zahtevanega minimalnega kapitala.

II. Poročilo o delu Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2006

AZN
Agencija za zavarovalni nadzor

1 Uvod

Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljevanju: Agencija) je bila ustanovljena na podlagi Zakona o zavarovalništvu 1. junija 2000, ko je Vlada Republike Slovenije imenovala strokovni svet in direktorja Agencije. Nadaljevala je delo Urada za zavarovalni nadzor, ki je bil ustanovljen leta 1995 kot organ v sestavi Ministrstva za finance.

Osnovni cilj Agencije je varovanje interesov zavarovalcev in zavarovancev, ki ga poskuša dosegati z zmanjševanjem in odpravljanjem nepravilnosti na področju zavarovalništva.

Temeljne naloge Agencije so priprava podzakonskih predpisov, ki so pravna podlaga za urejanje, kontrolo in nadzor zavarovalnega trga v Republiki Sloveniji, opravljanje nadzora nad subjekti zavarovalnega trga ter izdajanje raznovrstnih dovoljenj na področju zavarovalništva.

Agencija je pravna oseba, ki je pri izvrševanju svojih nalog in pristojnosti samostojna in neodvisna ter za svoje delo odgovorna Državnemu zboru.

Organa Agencije sta strokovni svet in direktor.

Strokovni svet Agencije, ki deluje tudi v funkciji senata, je pristojen za odločanje o dovoljenjih in soglasjih ter o drugih posamičnih zadevah, o katerih odloča Agencija, če ni v Zakonu o zavarovalništvu drugače določeno; sprejema predpise, kadar Zakon o zavarovalništvu določa, da predpis sprejme Agencija; sprejema splošne akte Agencije in izvršuje druge naloge iz pristojnosti Agencije, če Zakon o zavarovalništvu ne določa, da je za izvajanje nalog pristojen drug organ Agencije. Predsednik strokovnega sveta Agencije je dr. Mihael Perman. V letu 2006 se je strokovni svet Agencije sestal na devetnajstih rednih sejah.

Direktor vodi poslovanje in organizira delo Agencije in njenih strokovnih služb. Direktor Agencije v letu 2006 je bil mag. Jurij Gorišek, s 1. 1. 2007 pa je začel opravljati delo direktorja dr. Mihael Perman.

2 Notranja organizacija in financiranje Agencije za zavarovalni nadzor v letu 2006

2.1. Notranja organizacija in podatki o zaposlenih

Strokovni svet Agencije je v skladu z Zakonom o zavarovalništvu dne 26. 7. 2000 sprejel Poslovnik Agencije, ki ureja njeno notranjo organizacijo in poslovanje. Na podlagi Poslovnika je direktor Agencije, ob soglasju strokovnega sveta, ravno tako 26. 7. 2000, izdal Pravilnik o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest, ki določa notranje organizacijske enote v Agenciji, njihova delovna področja in njihova medsebojna razmerja.

V letu 2006 je strokovni svet sprejel zadnje dopolnitve Poslovnika, dvakrat pa je bil dopolnjen tudi Pravilnik.

V skladu z navedenima predpisoma je bilo delo Agencije v letu 2006 organizirano v treh sektorjih, ki so Sektor za računovodske in finančne analize, Sektor za aktuarstvo, statistiko in informatiko in Sektor za zunanji nadzor, ter strokovnih službah, katerih dela predstavljajo podporne dejavnosti k temeljnim nalogam in pristojnostim Agencije.

Slika 1

Notranje-organizacijska struktura Agencije za zavarovalni nadzor

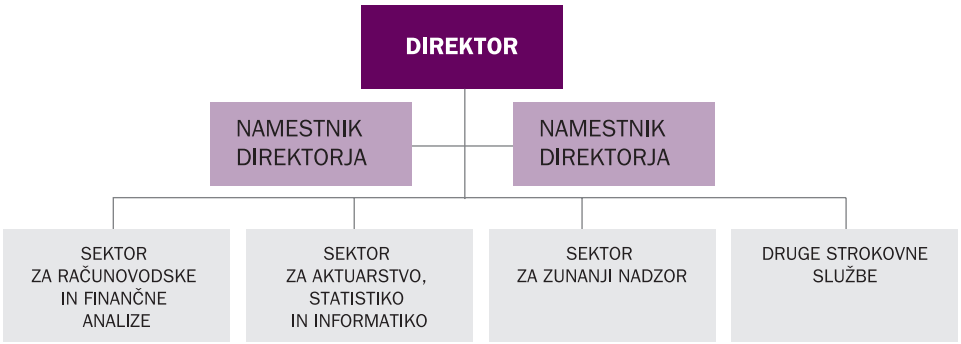

Sektor za računovodske in finančne analize opravlja vsa dela in naloge, povezane z analiziranjem in z izvajanjem nadzora nad poslovanjem subjektov, ki ga Agencija po zakonu opravlja s spremljanjem, zbiranjem in preverjanjem poročil in obvestil zavarovalnic in drugih oseb, ki so po zakonu dolžne poročati Agenciji oziroma jo obveščati o posameznih dejstvih in okoliščinah, ter na tej podlagi izdeluje poročila Agencije za potrebe različnih uporabnikov, preverja ustreznost naložb, kapitalskih zahtev in kapitalske ustreznosti ter zbira druge informacije o poslovanju subjektov nadzora in predlaga ukrepe v zvezi s svojimi ugotovitvami. S teh področij pripravlja tudi predloge podzakonskih predpisov in sodeluje pri izdaji dovoljenj.

Sektor za aktuarstvo, statistiko in informatiko opravlja vsa dela in naloge povezane z vnosom in obdelavo podatkov ter razvojem informacijskega sistema (hardware in software), pregleduje in analizira aktuarska poročila, kontrolira ustreznost premijskih izračunov in zavarovalno-tehničnih rezervacij, spremlja oziroma odobrava premijske sisteme in zavarovalne pogoje, analizira pozavarovalne programe in pozavarovalno zaščito ter s teh področij pripravlja tudi predloge podzakonskih predpisov in sodeluje pri izdaji dovoljenj.

Sektor za zunanji nadzor v sodelovanju z drugimi sektorji opravlja vsa dela in naloge, povezane z opravljanjem pregledov poslovanja subjektov nadzora in predlaga ukrepe v zvezi z ugotovitvami inšpekcijskih pregledov.

Delavci strokovnih služb Agencije, ki niso razporejeni v temeljne notranje-organizacijske enote in katerih dela predstavljajo podporne dejavnosti k temeljnim nalogam in pristojnostim Agencije, opravljajo pravne naloge, dela računovodenja, sekretariata strokovnega sveta in senata ter korespondence s tujimi in domačimi nadzornimi in ostalimi institucijami.

Ob ustanovitvi, junija 2000, je bilo v Agenciji zaposlenih osem delavcev, ki so prešli v njen okvir iz bivšega Urada RS za zavarovalni nadzor. Od takrat, pa do konca leta 2006, je Agencija usmerila veliko naporov v pridobivanje izkušenih kadrov, tako da na dan 31. 12. 2006 šteje 28 zaposlenih, od tega 17 z univerzitetno izobrazbo in 7 z magistrskim nazivom (štirje s področja ekonomije, eden s področja ekonomske informatike, ena s področja matematike in eden s področja prava), pet pa jih ima tudi dovoljenje za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja.

Tabela 1

Podatki o delavcih Agencije po stopnji strokovne izobrazbe na dan 31. 12. 2006

Stopnja strokovne izobrazbe	Št. zaposlenih
V – srednja	1
VII – visoka	3
VII – univerzitetna	17
VIII – magisterij	7
Skupaj	**28**

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor

Tabela 2

Podatki o delavcih Agencije po nazivu strokovne izobrazbe na dan 31. 12. 2006

Naziv strokovne izobrazbe	Št. zaposlenih
ekonomski tehnik	1
diplomirani upravni organizator	2
diplomirani ekonomist	1
univerzitetni diplomirani ekonomist	12
univerzitetni diplomirani inženir matematike	2
profesor matematike	1
univerzitetni diplomirani pravnik	2
magister znanosti	7
Skupaj	**28**

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor

Zaposleni na Agenciji ne smejo biti člani organov zavarovalnic oziroma drugih oseb, nad katerimi Agencija opravlja nadzor in tudi ne smejo opravljati nalog za te pravne osebe. Prav tako morajo kot zaupne varovati podatke o osebah, nad katerimi Agencija opravlja nadzor, in druge podatke o dejstvih in okoliščinah, ki so jih izvedeli v zvezi z opravljanjem dela, razen podatkov, ki so po določbah Zakona o zavarovalništvu javno dostopni, in sicer tudi po prenehanju delovnega razmerja.

2.2. Financiranje

Osnovo za financiranje Agencije predstavljajo takse in nadomestila, ki jih določa Tarifa o taksah in nadomestilih (Tarifa – 1) (Ur. l. RS, št. 89/02 in 74/05). Tarifo sprejema strokovni svet Agencije, veljati pa začne, ko Agencija pridobi soglasje Vlade Republike Slovenije in objavi tarifo v Uradnem listu Republike Slovenije. V skladu z navedeno tarifo letno nadomestilo za zavarovalnice in pokojninske družbe znaša 0,12 % od osnove (vplačana premija v preteklem letu), za zavarovalnice v zavarovalniški skupini 0,13 % od osnove (vplačana premija v preteklem letu), za zavarovalno zastopniške in posredniške družbe 0,06 % od osnove (prihodki iz naslova opravljanja storitev zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja v preteklem letu) ter za Slovensko zavarovalno združenje 0,12 % od osnove (prispevki zavarovalnic v preteklem letu v škodni sklad). Letno nadomestilo za samostojne podjetnike posameznike (podjetniki), pa znaša 0,06 % od osnove, ki jo predstavljajo prihodki iz dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja v preteklem letu.

3 Delo Agencije za zavarovalni nadzor v letu 2006

Zakon o zavarovalništvu določa, da Agencija na njegovi podlagi izdaja predpise in izvaja nadzor nad zavarovalnicami, zavarovalno zastopniškimi in zavarovalno posredniškimi družbami ter zavarovalnimi zastopniki in zavarovalnimi posredniki. Agencija je pristojna tudi za izvajanje nadzora nad pravnimi osebami, povezanimi z zavarovalnico, če je to potrebno zaradi nadzora nad poslovanjem zavarovalnic. Pristojna je tudi za opravljanje nadzora nad zavarovalnico v zavarovalniški skupini ter zavarovalnim in mešanim zavarovalnim holdingom.

V skladu z 342. in 377. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo in 17/07) (ZPIZ-1-UPB4), je Agencija pristojna tudi za izdajo dovoljenj pokojninskim družbam in za izvajanje nadzora nad njihovim poslovanjem.

Nadalje opravlja nadzor tudi nad poslovanjem Jedrskega poola ter nad poslovanjem Slovenskega zavarovalnega združenja v delu, ki se nanaša na poslovanje škodnega sklada.

Poleg tega Agencija na podlagi 23. člena Zakona o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Ur. l. RS, št. 26/05 - uradno prečiščeno besedilo) (ZPSPID-UPB1) nadzira še poslovanje Prvega pokojninskega sklada Republike Slovenije.

3.1. Delo na zakonodajnem področju

3.1.1. Izdaja novih ter sprejem sprememb in dopolnitev obstoječih podzakonskih predpisov

V skladu z 2. točko 256. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija pristojna za pripravo in sprejem podzakonskih predpisov, ki imajo podlago v Zakonu o zavarovalništvu.

Tako je v lanskem letu spremenila in dopolnila deset ter sprejela dva nova podzakonska predpisa. Vse spremembe in dopolnitve oziroma novi podzakonski predpisi so bili objavljeni v Uradnih listih v letu 2006.

Največ sprememb in dopolnitev podzakonskih predpisov (7) je Agencija sprejela v mesecu marcu, in sicer Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejšem načinu izračuna kapitala in izpolnjevanju kapitalskih zahtev ter kapitalske ustreznosti zavarovalnic (Uradni list RS, št. 31/06 in 38/06), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o nadzoru nad zavarovalniško skupino (Uradni list RS, št. 31/06 in 38/06), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o kontnem okviru zavarovalnice – SKL 2002 (Uradni list RS, št. 31/06), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2002 (Uradni list RS, št. 31/06), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o poročilu glede vrst in vrednosti naložb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij (Uradni list RS, št. 31/06), Navodilo o spremembah in dopolnitvah Navodila o izračunu postavke »Posebni prevrednotovalni popravek kapitala v zvezi s sredstvi, ki niso financirana iz zavarovalno-tehničnih rezervacij« v obrazcih KUS-P in KUS-Ž (Uradni list RS, št. 31/06) in Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejših navodilih za računovodsko spremljanje in izkazovanje poslovnih dogodkov v zvezi z izvajanjem izravnave pri dopolnilnem zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 31/06).

Nadalje je Agencija novembra sprejela Sklep o pošiljanju zavarovalno–statističnih podatkov

(Uradni list RS, št. 125/06), decembra pa tri sklepe o spremembah in dopolnitvah in en novi sklep, in sicer Sklep o kontnem okviru za zavarovalnice – SKL 2007 (Uradni list RS, št. 128/06) ter Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov (Uradni list RS, št. 128/06), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejših pravilih za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic (Uradni list RS, št. 137/06) in Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o načinu izračuna količnikov likvidnosti sredstev in najmanjšem obsegu likvidnosti, ki ga mora zagotavljati zavarovalnica (Uradni list RS, št. 137/06).

3.1.2. Sodelovanje pri pripravi sprememb in dopolnitev Zakona o zavarovalništvu

Agencija je v letu 2005 in v prvem trimesečju leta 2006 sodelovala pri pripravi Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-C), ki je bil objavljen v Uradnem listu RS številka 79 z dne 27. julij 2006.

Z ZZavar-C je bila dosežena uskladitev z evropskim pravnim redom, in sicer z direktivami, katerih rok za prenos v slovenski pravni red se je iztekel po zadnji noveli Zakona o zavarovalništvu kot tudi z direktivami, pri katerih se je izkazalo, da so potrebni določeni popravki. Spremenile so se tudi določbe o oblikovanju oziroma obravnavanju izravnalnih rezervacij in zavarovalno-tehničnih rezervacij za tveganja velikih škod, pri čemer se ohranja obveznost za oblikovanje izravnalnih rezervacij samo še v zavarovalni vrsti kreditnih zavarovanj. Z ZZavar-C je bila odpravljena omejitev, da lahko posle pozavarovanj opravlja le pozavarovalnica. Uveljavljena je sprememba, s katero se dopušča zavarovalnici, da opravlja zavarovalne posle tudi na indirektni način. Za indirektni način opravljanja zavarovalnih poslov po ZZavar-C gre, ko zavarovalnica sprejme v zavarovanje posamezno nevarnost bodisi kot sozavarovanje bodisi kot fakultativno kvotno pozavarovanje. V ZZavar-C so spremenjene tudi določbe, ki opredeljujejo sestavine temeljnega in dodatnega kapitala zavarovalnice ter računovodske izkaze zavarovalnic. Navedene spremembe so bile potrebne zaradi pričetka veljave novih slovenskih računovodskih standardov s 1. 1. 2006. V poglavju, ki ureja posle zavarovalnega zastopanja in posredovanja, so uveljavljene določene spremembe, ki precizirajo dosedanjo ureditev, zlasti v delih, kjer se je v praksi izkazala določena neusklajenost ter pravna praznina. ZZavar-C pa je prinesel tudi poenotenje z določbami v ostalih sektorskih predpisih (tako se na primer domneva o posrednem imetniku ureja na enak način, kot jo urejata Zakon o bančništvu in Zakon o trgu vrednostnih papirjev) ter odpravil določene nomotehnične pomanjkljivosti.

3.1.3. Sodelovanje pri pripravi Zakona o finančnih konglomeratih in podzakonskih predpisov na njegovi podlagi

Agencija je v letu 2005 in v začetku leta 2006, v delovni skupini, poleg Ministrstva za finance, Banke Slovenije in Agencije za trg vrednostnih papirjev, sodelovala pri pripravi Zakona o finančnih konglomeratih, ki je bil objavljen dne 4. aprila 2006 v Uradnem listu RS, številka 43.

Ta zakon določa dopolnilni nadzor nad nadzorovanimi osebami, ki so del finančnega konglomerata. Cilji dopolnilnega nadzora so predvsem: zagotoviti obvladovanje tveganj, ki so povezana s poslovanjem nadzorovanih oseb v finančnem konglomeratu in tako zagotavljati večjo stabilnost finančnega sektorja; ob sodelovanju pristojnih nadzornih organov in koordinatorja povečati učinkovitost nadzora nad nadzorovanimi osebami iz različnih finančnih sektorjev, kadar so le-te del finančnega konglomerata; povečati preglednost in varnost delovanja finančnega trga v Republiki Sloveniji kot sestavnega dela enotnega finančnega trga na območju držav članic Evropskih skupnosti, ki delujejo v okviru Evropske unije.

Zakon o finančnih konglomeratih je določil, da podzakonske predpise na njegovi podlagi izda minister za finance v sodelovanju z Banko Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor. Tako je Agencija v sodelovanju z navedenimi institucijami v letu 2006 pripravljala tudi podzakonske predpise na podlagi Zakona o finančnih konglomeratih.

3.2. Dovoljenja in soglasja

V letu 2006 je Agencija na podlagi določb Zakona o zavarovalništvu odločala o raznoterih vprašanjih s področja delovanja zavarovalnic in pokojninskih družb.

Tako je na podlagi drugega odstavka 65. člena eni zavarovalnici izdala dovoljenje za združitev s pripojitvijo.

Prav tako eni zavarovalnici je Agencija na podlagi četrtega odstavka 65. člena izdala dovoljenje za prenos zavarovalnih pogodb iz zavarovalne skupine premoženjskih zavarovanj na prevzemno zavarovalnico in posledično temu na podlagi drugega odstavka 69. člena ugotovitveno odločbo o prenehanju dovoljenja za opravljanje zavarovalnih poslov v zavarovalnih vrstah iz skupine premoženjskih zavarovanj.

Na podlagi petega odstavka 65. člena je Agencija izdala dve dovoljenji za prenos izločenih poslov.

Na podlagi drugega odstavka 122. člena je Agencija izdala dve dovoljenji in tako eni zavarovalnici in eni pokojninski družbi odobrila prekoračitev omejitve naložb.

Na podlagi 3. točke drugega odstavka 354. člena Zakona o zavarovalništvu Agencija lahko v primeru kapitalske neustreznosti v skupini življenjskih ali premoženjskih zavarovanj dovoli prenos prostih sredstev iz ene skupine v drugo. V skladu z navedeno določbo je Agencija v letu 2006 eni zavarovalnici izdala dovoljenje za prenos prostih sredstev iz skupine premoženjskih zavarovanj na skupino življenjskih zavarovanj.

Agencija je v letu 2006 eni zavarovalnici izdala tudi dovoljenje za spremembo zavarovalne vrste po 72. členu Zakona o zavarovalništvu, in sicer dovoljenje za sklepanje in izvrševanje pogodb v zavarovalni vrsti nezgodno zavarovanje in ji zavrnila dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja.

Nadalje je Agencija eni zavarovalnici zavrnila izdajo dovoljenja za preoblikovanje v delniško družbo.

Agencija je v letu 2006 na podlagi Zakona o zavarovalništvu obravnavala tudi spremembo načina pripisa dobička pri življenjskih zavarovanjih, sklenjenih v tolarski valuti, na podlagi Zakona o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih pokojninskih družb pa dopolnitve zavarovalno-tehničnih osnov za rentna zavarovanja, in v obeh primerih zavrgla izdajo soglasja.

Poleg navedenih upravnih postopkov je Agencija v letu 2006 obravnavala obvestilo ene zavarovalnice o nameravanem pričetku neposrednega opravljanja zavarovalnih poslov na območju določenih držav članic Evropske unije in obvestilo o nameravanem pričetku opravljanja zavarovalnih poslov preko podružnice na območju države članice Evropske unije. V skladu z drugim in tretjim odstavkom 88. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija obe obvestili posredovala pristojnim nadzornim organom.

Eni zavarovalnici je Agencija izdala tudi ugotovitveno odločbo o odpravi kršitev.

Proti odredbi ima subjekt nadzora na podlagi 311. člena Zakona o zavarovalništvu pravico vložiti ugovor. O ugovoru v skladu s 315. členom odloča Agencija z odločbo. Agencija je v letu 2006 odločala o petih ugovorih proti odredbam in jih z odločbami delno ali v celoti zavrnila.

Agencija je v letu 2006 na podlagi 25. člena Zakona o zavarovalništvu izdala 8 dovoljenj za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici in pokojninski družbi, eno dovoljenje je zavrnila, na podlagi 321. člena pa je izdala eno odločbo o odvzemu dovoljenja, ki pa še ni pravnomočna. Nadalje je na podlagi devetega odstavka 25. člena izdala tri ugotovitvene odločbe o prenehanju veljavnosti dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave.

V novembru in decembru leta 2006 je Agencija organizirala opravljanje dveh izpitov, ki sta potrebna za pridobitev dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja. Izpitov se je udeležil en kandidat in ju uspešno opravil. Sicer pa je Agencija v letu 2006 izdala pet dovoljenj za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja.

Agencija je v letu 2006 skupno izdala 677 dovoljenj na področju opravljanja poslov in dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja. Od tega je bilo izdanih 177 dovoljenj zavarovalnim zastopniškim in posredniškim družbam ter samostojnim podjetnikom za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja in posredovanja, 500 dovoljenj oziroma ugotovitvenih odločb pa je bilo izdanih fizičnim osebam za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja. Prav tako je Agencija zavrnila oziroma zavrgla 3 zahteve za izdajo dovoljenja za opravljanje dejavnosti oziroma poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja.

Storitve zavarovalnega posredovanja lahko na podlagi petega odstavka 227. člena Zakona o zavarovalništvu opravljajo tudi banke, ki so za opravljanje teh storitev pridobile dovoljenje Banke Slovenije. Le-ta izda dovoljenje na podlagi predhodnega mnenja Agencije. V skladu z navedenim je Agencija v letu 2006 izdala tri predhodna mnenja, v katerih je soglašala z izdajo dovoljenja.

V skladu z Zakonom o finančnih konglomeratih je Agencija v sodelovanju z Banko Slovenije in Agencijo za trg vrednostnih papirjev v letu 2006 ugotovila obstoj finančnega konglomerata in na podlagi 17. člena imenovanega zakona o tem izdala tudi odločbo.

3.3. Izvajanje nadzora nad poslovanjem zavarovalnic

3.3.1. Preverjanje poročil in obvestil

Na podlagi Zakona o zavarovalništvu in drugih zakonov Agencija izvaja nadzor nad zavarovalnicami in drugimi subjekti nadzora (pozavarovalnice, pokojninske družbe, zavarovalno zastopniške družbe, zavarovalno posredniške družbe, Slovensko zavarovalno združenje v delu, ki se nanaša na poslovanje škodnega sklada, Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti, Prvi pokojninski sklad). Nad zavarovalnico, ki je v zavarovalniški skupini, nad zavarovalnim holdingom, mešanim zavarovalnim holdingom in osebami, v katerih je udeležena zavarovalnica oziroma, ki so udeležene v zavarovalnici s sedežem v Republiki Sloveniji oziroma državi članici oziroma tuji državi, opravlja tudi dodaten nadzor, v obsegu, določenem z Zakonom o zavarovalništvu. Zakon o zavarovalništvu ji daje pooblastilo nadzora tudi nad osebami, ki poleg drugih dejavnosti ali kot edino dejavnost opravljajo zavarovalne posle in dejavnost zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja, ne da bi za opravljanje teh poslov oziroma dejavnosti pridobile dovoljenje Agencije (nezakonito opravljanje zavarovalnih poslov in dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja).

Stalnost nadzora Agencija zagotavlja z rednim preverjanjem poročil in obvestil, ki jih prejme od zavezancev za poročanje (redno poročanje) in z opravljanjem pregledov poslovanja. Preglede poslovanja opravljajo delavci Agencije na sedežu subjekta nadzora ali na sedežu Agencije s pregledom dokumentacije, pridobljene z zahtevo za pregled poslovanja.

Pri rednem poročanju Agencija spremlja pravočasnost in pravilnost poročanja zavarovalnic ter s podrobnejšo analizo in navzkrižnim nadzorom ugotavlja morebitne vsebinske nepravilnosti. V primeru ugotovljenih kršitev in nepravilnosti pri poročanju Agencija pozove subjekt nadzora, da jih odpravi, lahko pa take ugotovitve privedejo tudi do podrobnejšega nadzora s pregledom poslovanja, ki ga opravijo delavci Agencije na sedežu subjekta nadzora (in/ali poslovne enote).

3.3.2. Pregledi poslovanja

Delavci Agencije so v letu 2006 opravili 9 pregledov poslovanja, in sicer v 5 zavarovalnicah, eni pozavarovalnici, dveh zavarovalno zastopniških in eni zavarovalno posredniški družbi.

Pregledi poslovanja so lahko celoviti ali pa samo pregledi posameznih področij. Posamezna področja pregleda se določijo na podlagi informacij, dobljenih s spremljanjem poročil in obvestil, na pobudo drugih oddelkov v zvezi z izvajanjem drugih nalog Agencije (izdajanje dovoljenj in podobno) ali če je ocenjeno, da je to potrebno glede na informacije, ki izhajajo iz javno razpoložljivih virov. Pregledi poslovanja omogočajo tudi preglede skladnosti dokumentacije s poročili in obvestili, ki jih subjekti nadzora pošiljajo Agenciji v okviru poročanja ter zagotovitev podatkov in informacij, s katerimi Agencija ne razpolaga.

Na podlagi ugotovitev inšpektorjev Agencija v primeru ugotovljenih kršitev in nepravilnosti v poslovanju subjektov nadzora izda odredbo o odpravi kršitev. V primeru ugotovljenih hujših kršitev pravil o obvladovanju tveganj z odredbo odredi dodatne ukrepe. Inšpektorji tudi spremljajo odpravljanje kršitev, ki obsega preverjanje poročil o odpravi kršitev in morebitni ponoven pregled poslovanja v obsegu, potrebnem za ugotovitev ali so kršitve odpravljene.

3.3.3. Izrekanje ukrepov nadzora

Poleg odvzemov dovoljenj kot ukrepov nadzora, ki so bili omenjeni že v okviru poglavja o dovoljenjih in soglasjih, je Agencija različnim subjektom nadzora izdala 10 odredb o odpravi kršitev, in sicer 7 odredb na podlagi preverjanja poročil in obvestil in 3 odredbe na podlagi pregledov poslovanja.

Med izdanimi odredbami so 4 odredbe, ki se nanašajo na dopolnitev poročil o odpravi kršitev. Agencija z odredbo naloži dopolnitev poročila v primeru, če je poročilo o odpravi kršitev nepopolno oziroma iz poročila in priloženih dokazov ne izhaja, da so kršitve, ugotovljene z odredbo, odpravljene.

Ostale odredbe, izdane v letu 2006, zahtevajo odpravo kršitev. Glavne kršitve, zaradi katerih je Agencija v tem letu izdala odredbe o odpravi kršitev, so se nanašale na nedosledno upoštevanje Zakona o zavarovalništvu, Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

Kršitve Zakona o zavarovalništvu so se nanašale na kršitve določb v zvezi z opravljanjem zavarovalnih poslov, nadalje v zvezi s kritnim premoženjem, z oblikovanjem zavarovalno-tehničnih rezervacij, organizacijo ustreznega sistema notranjih kontrol, vodenjem poslovnih knjig in kršitev določb glede zavarovalne pogodbe. Kršitve Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

so se nanašale na določitev akontacije provizije za upravljanje pokojninskega sklada, kršitve Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju pa na določbe glede statuta.

Tabela 3

Število pregledov poslovanja in izdanih odredb o odpravi kršitev

	Leto 2005	Leto 2006
Število pregledov poslovanja	14	9
Število odredb o odpravi kršitev	7	10

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor

3.4. Sodelovanje z domačimi in tujimi nadzornimi organi in institucijami

Pri opravljanju svojega dela Agencija redno sodeluje z ministrstvi, katerih delo tudi zajema področje zavarovalništva, zlasti z Ministrstvom za finance, Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvom za zdravje, kakor tudi z Banko Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev, Slovenskim inštitutom za revizijo, Slovenskim zavarovalnim združenjem, Uradom za preprečevanje pranja denarja in Uradom za preprečevanje korupcije.

V skladu s Pravilnikom o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov so imeli člani Komisije za medsebojno sodelovanje nadzornih organov v sestavi namestnika guvernerja Banke Slovenije in direktorja Oddelka za bančni nadzor, direktorja Agencije za trg vrednostnih papirjev in direktorja Agencije za zavarovalni nadzor, v letu 2006 in v začetku januarja 2007 dve srečanji. V skladu z drugim odstavkom 6. člena Pravilnika, ki določa, da dolžnost sklicevanja sestankov in priprave zapisnika vsako leto preide na drug nadzorni organ, je ta obveznost po januarskem srečanju prešla od Agencije za zavarovalni nadzor na Banko Slovenije.

Agencija sodeluje tudi z nadzornimi organi zavarovalnega oziroma finančnega nadzora držav članic EU, Hrvaške, BIH, Srbije, Makedonije, Kosova, Ukrajine in Romunije.

Agencija je tako kot v letu 2005 tudi v letu 2006 sodelovala pri pripravah na uvedbo evra v zavarovalniškem sektorju. Glede na dejstvo, da je bilo to zadnje leto pred prevzemom evra, je bilo delo na tem področju še bolj intenzivno kot v predhodnem letu. Tako so bili pogostejši sestanki Koordinacijskega odbora za tehnične priprave za uvedbo evra na ravni Slovenije, ki sta mu predsedovala Ministrstvo za finance in Banka Slovenije, članica pa je bila tudi Agencija. Intenzivnejša pa je bila tudi korespondenca in razgovori z zavarovalnicami. Agencija je s ciljem boljšega pregleda dogajanja na področju poteka priprav za uvedbo evra vzpostavila tudi internetno stran, ki jo je dopolnjevala tudi v letu 2006.

Na področju delovanja in sprememb informacijskega sistema Agencija že od leta 2001 sodeluje z irsko svetovalno družbo Vizor. V letu 2006 so bile spremembe osredotočene na priprave za prehod na evro, ostalo delo je bilo vezano na spremembe obrazcev zaradi sprememb podzakonskih predpisov Agencije.

3.4.1. Odbor evropskih zavarovalnih in pokojninskih nadzornikov - CEIOPS

Vse pomembnejše postaja tudi sodelovanje Agencije v Odboru evropskih zavarovalnih in prostovoljnih pokojninskih nadzornikov (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors – CEIOPS), ki je bil ustanovljen 28. maja 2004 v Frankfurtu na osnovi odločitve Sveta ECOFIN z dne 20. januarja 2004. Agencija v okviru CEIOPS sodeluje na več nivojih, kar pomeni

možnost za soustvarjanje novih zakonodajnih rešitev, hkrati pa tudi možnost za izobraževanje zaposlenih Agencije.

Glavno telo/organ CEIOPS predstavlja Skupščina predstojnikov zavarovalnih nadzornih organov držav članic (Members Meeting), Upravni odbor (Managing Board) CEIOPS, ki je sestavljen iz šestih članov, pa vodi in usklajuje delo CEIOPS ob pomoči generalnega sekretarja. Član upravnega odbora je tudi direktor Agencije. Trenutno predseduje CEIOPS predsednik nemške finančne nadzorne institucije, njegov namestnik je predsednik angleške finančne nadzorne institucije, ostali štirje člani pa prihajajo iz Francije, Belgije, Madžarske in, kot že omenjeno, iz Slovenije. Direktor Agencije je bil kot član Upravnega odbora na zasedanju oktobra 2004 imenovan tudi za notranjega revizorja CEIOPS.

V letu 2006 se je direktor sam oziroma s sodelavci udeležil petih zasedanj Skupščine predstojnikov zavarovalnih nadzornih organov držav članic in sicer februarja, aprila in junija v Frankfurtu, oktobra v Budimpešti ter decembra v Bruslju.

Za izpolnjevanje svojih nalog CEIOPS ustanavlja stalne odbore in projektne delovne skupine. Tako predstavlja največjo obstoječo nalogo CEIOPS projekt Solventnost II, v okviru katerega je delo delovnih skupin po vzoru že sprejete nove bančne regulative (Basel II) razdeljeno po t.i. stebrih preudarnega nadzora; v okviru prvega stebra delovna skupina pripravlja stališča s področja kapitalskih zahtev življenjskih kot tudi premoženjskih zavarovalnic, v okviru drugega stebra deluje delovna skupina, ki je zadolžena za revizijo nadzornega procesa in v okviru tretjega stebra delovna skupina pripravlja stališča s področja računovodenja in razkritij.

Namen navedenega projekta je, ne samo izboljšati merila v zvezi s kapitalskimi zahtevami in režimom solventnosti, pač pa tudi prenoviti obstoječa pravila sistema preudarnega nadzora na področju zavarovalništva in oblikovati celovit sistem preudarnega nadzora. Pri tem ima novi sistem solventnosti enako kot dosedanji za glavni cilj varstvo zavarovancev. V ta namen mora nuditi nadzornikom primerna orodja in pooblastila za ovrednotenje celovite solventnosti vseh nadzorovanih subjektov na osnovi ocen vseh važnejših tveganj, ki so jih prevzeli. Novi sistem solventnosti bo vplival na spremembe mnogih obstoječih direktiv.

Podobno kot Basel II je tudi ta projekt razdeljen na tri stebre oziroma področja: kvantitativne zahteve v prvem stebru, nadzorne aktivnosti v drugem stebru ter poročanje nadzornikov in javna razkritja v tretjem stebru. Poleg kvantitativnih zahtev, ki jih vsebuje prvi steber, pokriva ta sistem tudi kvalitativne elemente trdnosti določenega zavarovalnega podjetja, kot so npr. sposobnost uprave, notranje kontrole tveganj, spremljava tveganj itd.. K tveganjem usmerjen pristop vključuje tudi uporabo notranjih modelov za upravljanje tveganj in za boljše prikazovanje strukture tveganj kot je to mogoče z dosedanjimi standardnimi formulami izračunov solventnosti. Tako lahko notranji model povzroči tudi višji ali nižji izračun solventnostnega kapitala glede na standardni pristop.

Glavni poudarek projekta Solventnost II je na kapitalskih zahtevah, nadzornih pregledih ter poročanju nadzornikov in javnih razkritjih o individualnih pravnih subjektih. Ne glede na to pa Evropska komisija pričakuje, da bodo upoštevani tudi vsi važnejši vidiki nadzora zavarovalnih skupin in finančnih konglomeratov, vključno z izkušnjami na osnovi obeh tovrstnih direktiv iz leta 1998 oziroma 2002. Pri tem je enako pomembna uporaba notranjih modelov ocenjevanja tveganj v finančnih skupinah, način sprejemanja odločitev pri materinski družbi, primerna delitev odgovornosti med različnimi nadzorniki, ocena pravil za porazdelitev kapitala itd..

V okviru CEIOPS delujejo še naslednji stalni odbori oziroma skupine:
- skupina za pokojninska zavarovanja;
- skupina za finančno stabilnost oziroma makroekonomske vidike zavarovalništva;
- skupina za proučevanje nadzora zavarovalnih skupin;
- skupina za vprašanja zavarovalnih posrednikov;
- skupina za revizijo t. i. Sienna Protocola o sodelovanju nadzornikov pri čezmejnih zavarovalnih poslih.

Predstavniki Agencije sodelujejo v mnogih strokovnih skupinah ter so se v letu 2006 udeležili devetih sestankov, ki so potekali v Bruslju, Frankfurtu, Londonu, na Dunaju ter v Budimpešti, Lizboni in Parizu.

Predstavniki Odbora evropskih zavarovalnih in prostovoljnih pokojninskih nadzornikov CEIOPS, Odbora evropskih bančnih nadzornikov CEBS ter Odbora evropskih nadzornikov za trg vrednostnih papirjev CESR so v Bruslju v novembru 2005 podpisali protokol o sodelovanju in koordiniranju nadzora, izmenjave informacij in ostalih nalogah skupnega interesa. Glede na to, da odbori že sodelujejo, pa je namen protokola, da se to sodelovanje še poglobi in sodelovanje med odbori tudi formalizira. Praktični vidiki protokola so zagotavljanje izmenjave informacij, izmenjava izkušenj, zmanjšanje obremenitev nadzornikov, zagotavljanje osnovnih pogojev za funkcioniranje vseh treh finančnih odborov in izdelava skupnih poročil za ustanove Evropske skupnosti in njene komiteje.

V mesecu februarju 2006 je bila ustanovljena tudi delovna skupina, zadolžena predvsem za poenotenje zavarovalnih postopkov v državah članicah. Članstvo omenjene delovne skupine »Compass« (Task Force on COnvergence and iMPAct aSSessment) sestavlja 5 predstojnikov zavarovalnih nadzornih organov, tudi iz Agencije za zavarovalni nadzor. Navedena delovna skupina se je v začetku leta 2007 preoblikovala v Convergence Committee, njena prva naloga pa je priprava navodil o prihodnji reorganizaciji nadzornega organa v luči novega solventnostnega režima ter izobraževanje in izmenjava zaposlenih v okviru nadzorov EU.

3.5. Ostalo delo Agencije za zavarovalni nadzor

Zaposleni Agencije so se v letu 2006 udeležili številnih delovnih sestankov ter določenih seminarjev in strokovnih posvetov.

Na trinajstih Dnevih slovenskega zavarovalništva v Portorožu sta dve zaposleni tudi aktivno sodelovali z referatom. Ostali seminarji, posveti, zasedanja, tečaji in konference, ki so se jih zaposleni udeležili v letu 2006, so še Simpozij računovodij na Otočcu, Dnevi slovenskih pravnikov in Dnevi slovenske uprave v Portorožu, Posvet revizorjev v Radencih, Seminar o izvedenih finančnih instrumentih v Strunjanu, 17. srečanje zavarovalnic in pozavarovalnic v Sarajevu, seminar o zavarovalnem nadzoru v Varšavi, zasedanje komisije proti pranju denarja v Strasbourgu, tečaj svetovalne družbe Vizor v Dublinu in IV. srednjeevropska konferenca na Dunaju.